

De Moelial

Studententijdschrift van de Vrije Universiteit Brussel in samenwerking met BSG, Studiekring Vrij Onderzoek en Dienst Cultuur - 12 de jaargang - nummer 10 - 17 mei 1995

Democratia en Utopia in het land Academia...

door Prof. Dr. Jan Pieter Clarys

Mogelijk een eigenaardige titel voor een "woord vooraf" of een inleiding van een jaarverslag, maar het symboliseert een gemoedstoestand en maakt deel uit van bedenkingen bij het afgelopen werk en kalenderjaar met ideeën naar 1995 en 1996 toe.

Deze gemoedstoestand en bedenkingen worden in het hieropvolgend verhaal variërend in de wij en de haar vorm geschreven, maar het zal ten allen tijden alleen de ondertekenaar binden. Met de verrechting in het land academia het afgelopen jaar weet je maar nooit... alles kan met enkele - gelukkig slechts weinige - gezagsdragers met lange tenen en aangepaste schoenmaat.

Het land Academia ligt op de planeet Brussela. Een planeet met een vrij complexe structuur en met meerdere "Academia thuis landen". Lang geleden - iets meer dan 25 jaar - was er één groot en vrij Academia, maar door taalkunde en problemen op de planeet Lovena ontstonden bij ons 2 Academia landen. Of liever: het grote Vrije Academia werd opgesplitst. Het land Academia in dit verhaal zou dus eigenlijk Academia II moeten heten... want na de problemen op Lovena zijn invasieve academiciens van ginder, her en der bij ons op de planeet Brussela nederzettingen komen installeren zodat er al gauw in het zuiden een Lovenaans Academia land III ontstond... en enkele jaren terug ontstond onder dezelfde invasieve invloed een nederzetting in het Noorden - op een boogscherm van ons Academia landgoed overigens. Juist dat landgoed waar de dames Democratia en Utopia woonachtig zijn. Men zou deze nieuwe nederzetting hier vlakbij Academia IV kunnen noemen, maar dat lijkt nogal grootsprakerig want de bewoners aldaar leven met andere tijdsseenheden. De cement van hun paleizen is nog nat en nu blijken ook zij er al 25 jaar te zijn. Gelukkig zijn en blijven de Vrije Academia landen van het Oosten en het Westen, ster toezicht houden op wat er gebeurt in het Zuiden en het Noorden van onze planeet.

Zoals we reeds lieten verstaan zijn de dames Democratia en Utopia woonachtig in Academia II meer bepaald op een luxueus, grafstilloos, proper en rustig landgoed ervan. Het is namelijk zo dat Academia II - ons Academia dus - bestaat uit 3 afzonderlijke nederzettingen. In Academia "O" zitten de regering en 7 van de 8 federaties; in Academia "R" wonen onderdanen van enkele van die federaties. Tenslotte is er het thuisland academia "J", waar de 8ste federatie is gevestigd, maar waar ook onderdanen van federaties van Academia "O" wonen, die bij de oprichting van Academia "J" eigendommen hebben verworven, maar die door de actuele leider van de 8ste federatie worden betwist. Academia "J" is echter niet alleen luxueus, mooi en rustig, zijn bewoners zijn kleurrijk, gevarieerd en bezitten alles om een model Academia te vormen: ware het niet dat "une fine compagnie" van één bepaalde bevolkingsgroep er de lakens uitdeelt. Zulks gebeurt wel meer buiten Academia, maar uitgesproken op het landgoed van de dames Democratia en Utopia is dit zeer ongelukkig omdat de kleurrijke

bevolking vanuit al zijn geleidingen in belangrijke mate kan en zal kunnen bijdragen tot de installatie van een life science vorm van Academia "J". En met alle geleidingen worden natuurlijk ook de onderdanen van de federaties van Academia "O" bedoeld die nu het verdrukte gevoel hebben meesterknecht te zijn van de overheersende bevolkingsgroep op Academia "J". Die indruk bestaat al sinds jaren maar de huidige leider en zijn volgelingen zijn geïnjecteerd (gedwongen weliswaar door het ontstaan van de 8 federaties!) met het serum Dekretia, gemengd met Constituantia, waardoor zij/hij het recht verwerven sommige bewoners van Academia "J" uit te sluiten. Ondanks het feit dat deze onderdanen van Academia "O" die nochtans geboren en gelogen zijn in Academia "J" ... waarvan sommige zelfs Academia "J" mee hebben helpen bouwen en die er overigens de allereerste bewoners waren... hebben zij sinds die Dekretia en Constituantia injectie geen inspraak meer in het land waar zij wonen. Zij krijgen geen berichten meer, zelfs geen overlijdensberichten van bevriende collega's, en zij kunnen slechts met de leider gaan praten indien er een chaperon uit de eigen bevolkingsgroep bij aanwezig is. Het kan toch niet de bedoeling van de wetgever zijn, dat Dekretia en Constituantia moeten leiden tot de afbouw van elementaire communicatiesystemen tussen alle onderdanen van verschillende Federaties op eenzelfde Academia "J". Was het niet de bedoeling verhoging van kwaliteit en rendement na te streven, en interdisciplinaire samenwerking aan te moedigen door bundeling - en niet door splitsing - van kritische massa? Dame Democratia is hierdoor diep ongelukkig, onmachtig, maar vooral gefrustreerd. Vooral omdat de andere bevolkingsgroepen van Academia "J" wel mee aan de tafel van de leiders mogen aanzitten terwijl wij steeds naar het verre Academia "O" moeten reizen om er aan tafel te zitten met een federatie die zelf weinig afweet of wil weten hoe haar onderdanen in Academia "J" worden behandeld. Nochtans zijn het juist die onderdanen die er hun bezittingen verdedigen en die nooit zullen toelaten dat de 8ste federatie het verleden wegmoffelt en Academia "J" volledig gaat inpalmen.

Sinds zeer recent heeft echter een wijze, weliswaar kleine bevolkingsgroep... de Costra's een beelddschone vrouw Utopia naar ons Academia gestuurd. Er is geen twijfel dat deze vrouw Utopia de kracht, de

schoonheid en de wijsheid van de Costra's uitstraalt en hernieuwde hoop geeft aan alle bevolkingsgroepen van Academia II en de bewoners van het landgoed Academia "J" in het bijzonder. Tenminste zo denken de locuuten, de Kineuten en de Mantheuten erover... en kunnen wij alleen maar hopen dat ook de Farneuten, de Tandeuuten, de Ecoleuten, de Artzeuten, inclusief de kleine verwante groepen van de Biomeuten toekomst zien in vrouw Utopia van de Costra's.

Iedereen is het eens dat zowel grote als kleine bevolkingsgroepen, die productief zijn, erkend en gerespecteerd moeten worden door hun soortgenoten, hetzelfde respect zouden moeten krijgen van de andere bevolkingsgroepen. Op grond van dit rudimentaire ideeëngoed ligt het voor de hand dat de nieuwe grondwet van Academia die gestemd wordt in 1996- daar moet op inspelen. Het Life Science idee van de actuele leider van de Artzeuten -levens ook de tijdelijke leider van Academia "J"- verdient dan ook alle steun, op voorwaarde natuurlijk dat een bepaalde groep Artzeuten dat respect voor onze bevolkingsgroep gaat opbrengen en op voorwaarde dat in de nieuwe structuur een gelijke vertegenwoordiging komt van alle hierboven vermelde bewoners van Academia "J".

-Indien de grote leiders -de regering- op Academia "O" haar landgoed op Academia "R" zou verkopen!?

-Indien men de leerlingen Artzeuten eindelijk zou transferen naar Academia "J", maar dan wel met het respect en de opvang van enkele huidige begeleiders ervan op Academia "O".

-Indien men inspanningen zou doen om extra gelden te bekomen voor investering in nieuwe paleizen op Academia "J"!

-Indien men zou durven af te zien van de federaties (vroeger 7 + 1; nu 8; straks misschien 3, 4 of 5), m.a.w. dus een federaties met zelfs geen 3 maar gewoon de 16 erkende bevolkingsgroepen (art. 28 van Dekretia) laten leven en werken op beide overblijvende Academia thuislanden.

-Indien vooraf de 8ste federatie op Academia "J" haar compartimenten herzieft en ook de "eenheidslozen" en "studierichtingen" opvangt en hen betrekt bij haar beleidsvoering.

Indien... indien... indien.

(vervolg op blz. 2)

Het Boze Oog

Liefste lezer,

Met de examens in zicht ergens aan de horizon tekent de redactie voor de laatste Moelial van dit academiejaar. Ook dit jaar kregen wij de kritiek te slikken dat uw lijfblad niet meeëvolueert met de tijdsgeest. Ons werd verweten dat de berichtgeving getuigt van 'hopeloos idealisme', 'weinig zin voor de realiteit', 'partijdigheid' en ga zo maar door. Wij willen u melden dat een stap in de goede richting werd ondernomen maar laat ons eerst even toe om enkele elementen van de huidige tijdsgeest te schetsen.

Zowel in ons land als in enkele buurlanden staan de verkiezingen in het middelpunt van de belangstelling. In België worden alle thema's blijkbaar verdrongen door het debat omtrent ons sociaal zekerheidsstelsel en overlegmodel. Niet dat we het helang hiervan in twijfel willen trekken maar de 'passie' met dewelke plots het overleven van de derde weg, de middenweg tussen het 'Far-West-kapitalisme en het Rode Gevaar', verdedigd wordt door de traditionele partijen, neemt lachwekkende proporties aan. Dit terwijl elke verwezenlijking op sociaal vlak geconcretiseerd werd door strijd en actie en het stelsel dus zeker niet geïmplementeerd werd door de goede wil van de traditionele partijen. Laten we ook niet vergeten dat het beleid de laatste twintig jaar -of het nu een oranje-rode regering, een oranje-blauwe of een combinatie van één van beiden met gele stippen betreft is van generlei belang-gekenmerkt wordt door een geleidelijke sociale afbraak. Denken we maar aan de plannen van minister Smet waar de jongeren en werklozen in solden worden aangeboden op de arbeidsmarkt zodat een bijkomend gat ontstaat in de sociale zekerheid. Maar geen nood: een crisisbelasting via het globaal plan van het Brabants trekpaard, verhaald op dezelfde die in feite zouden moeten kunnen genieten van het stelsel, moet het deficit verminderen. Tevens wordt elke mogelijkheid tot protest ontnomen door stakingen te breken via deurwaarders en dwangsommen.

Op de universiteiten in België worden we dan nog verblijd met een tournee van de jongerenorganisaties (S.O.S. Democratie) die al gauw nog de hulp van de Vlaams Blok-jongeren (enkel aan de VUB nam het Vlaams Blok geen deel aan het debat) hadden ingeroepen om deze democratie te 'redden'. In Frankrijk hadden de kiezers in de tweede ronde van de presidentsverkiezingen de keuze tussen 'le vrai changement' van Jospin en 'le vrai changement après quatorze ans de socialisme' van Chirac. Beiden klaagden in de electorale periode het dualiseringsproces in de maatschappij aan en stelden dat ze hemel en aarde zouden bewegen om deze constellatie in een positieve

richting om te buigen. Maar laten we hier ook niet vergeten dat dat Jospin de PS in Frankrijk vertegenwoordigt dat in 1981 inderdaad een vrij progressief programma wou uitvoeren maar al vlug werd gedwongen om dit in de negatieve richting om te buigen. En dat Chirac, sinds enkele jaren reeds lid van de 'cohabitation' en reeds 16 jaar burgemeester van Parijs, nooit hemel en aarde heeft bewegen om de sociale wantoestanden te verhelpen, intendeele. De traditionele media speelt het spelletje braaf mee en doet aan berichtgeving in de letterlijkste betekenis van het woord: de berichten afkomstig van de partijbureau's worden letterlijk weergegeven, al dan niet vergezeld met enkele kleurige foto's, zonder er enige vraagtekens bij te plaatsen.

Welnu, in deze wereld, van hypocrisie en valse bekommernis, waar partijen een beleid voeren dat haaks staat op de electorale beloftes, waar de pers haar kritische verantwoordelijkheid verwaarloost, in deze wereld wil De Moelial haar critici terugfluïten door te bewijzen dat zij wel participeert aan de huichelachtigheid. Zo is de nieuwe redactie van uw blad unaniem verkozen op basis van een programma waarvan het maken van een blitz en neutraal studentenbladje, de opstelling van een huishoudelijk reglement, het vormen van een ploeg die de redactie van Deze Krant beschouwen als evident management en last but not least het streven naar een gezonde verstandhouding met onze oversten, de voornaamste krachtlijnen waren. Zoals steeds voegen we direct de daad bij het woord. In deze Moelial kan u via enkele interviews met studentenvertegenwoordigers in de SoR tussen de lijnen lezen dat een deel van hun verkiezingsprogramma na de verkiezingen blijkbaar in de papiermand is verzeild geraakt. U wordt op de hoogte gehouden van de zoektocht naar nieuwe rationaliseringsmaatregelen van de o zo creatieve VLIR. Bovendien wordt u geïnformeerd over de creativiteit van onze Alma Mater die een ontmoeting tussen Einstein en Magritte regelt. En nog veel meer.

De redactie

INHOUD

Academia/redactioneel	1
Groot Referendum	2
Vervolg Academia	2
VLIR licht/lezersbrief	3
Examenstress?	4
De ombudsman	4
Nieuwe SoR?	5
De nieuwe BSGpraeses	6
VO deelt mede	6
Vervolg nieuwe SoR	7
Erotiek	8
+ bijlage VUB-congres	

21 mei: het Grote Referendum?

Op 21 mei is het weer zover: verkiezingen. De campagnes zijn volop aan de gang.

"Ervaren gidsen" dringen zichzelf op om de "moeilijke tocht" tot een goed einde te brengen. Zwaarmoedige blikken kijken ons aan om ons ervan te overtuigen dat zij voor onze sociale zekerheid zullen zorgen. De blauwe excellentie (met gesloten mond) is zo overtuigd van zijn beroemdheid dat hij het zelfs niet nodig acht zijn naam te vermelden. Groene affiches willen met een schoon blad beginnen. En bruine affiches willen nu afrekenen.

Over de inzet van de verkiezingen is iedereen het blijkbaar eens: hervorming van de sociale zekerheid, bestrijding van de werkloosheid en een economische soberheidspolitiek om de Maastrichtnormen te halen.

De overwoorden zijn: rationalisering, responsabilisering, flexibilisering, (sociale) loonkostenverlaging en uiteraard besparingen. Laat ons hier misschien een woordje aan toevoegen. nl. "fragmentering". De (meeste) politici gaan er blijkbaar van uit dat elk samenlevingsprobleem apart kan aangepakt worden. Voor een globale kijk is er blijkbaar geen plaats meer. de samenleving wordt gefragmenteerd.

Sociale zekerheid en alcohol: zelfde strijd?

Typevoorbeeld van deze fragmentering is het Groot Referendum van de Voorzitter zonder Naam.

Om de "kloof met de Burger" te overbruggen werden 12 vragen gesteld, gaande van een vraag over de hervorming van de sociale zekerheid tot een vraag i.v.m. het alcohol promillegehalte (twee mogelijkheden: ja of neen). De antwoorden op deze vragen, zo werd ons plechtig beloofd, zullen breekpunten zijn bij (eventuele) regeringsonderhandelingen.

Over de zin of onzin van dergelijk referendum (?) moet hier niets gezegd worden, dit is elders uitvoerder en beter gedaan (met dank aan professor Deschouwer, professor Billiet, Marc Reynebeau, en anderen).

Waar we ons wel vragen moeten bij stellen, is over de opkomst van het "fragmentdenken" en de teloorgang van het "globaaldenken".

Ook aan de universiteit merken we deze tendens. Hoe kan een professor die meegewerkt heeft aan het "Groot Referendum" nog aanspraak maken op de status van ongebonden wetenschapper die de studenten moet "leren" kritisch te zijn? Waarom wordt zo weinig gezegd over de rol van het bedrijfsleven in het universitaire onderzoek? Waarom worden sommige cursussen (bv. in de

geneeskunde) gratis uitgegeven door bepaalde (farmaceutische) bedrijven, en stelt niemand hierover vragen? Waarom hoort men nog zo weinig van de mooie verhalen over de "universitas" en de "freischwebende Intelligenz"? Waarom? Omdat de meesten onder ons geen oog meer hebben voor de "globaliteit". Alles wordt opgedeeld in aparte problemen. En elk probleem krijgt zijn eigen "oplossing".

Kippen en henen worden hermafrodiet.

De campagnes en programma's voor 21 mei leiden aan dezelfde symptomen. Nochtans gingen we na de vorige parlementsverkiezingen (Zwarte Zondag, remember?) een diepgaand debat voeren over de oorzaken van allerlei problemen (werkloosheid, criminaliteit, sociale uitsluiting, ...), over de (her)waardering van de democratie, etc. Maar blijkbaar zijn de heren politici dit al weer vergeten. Toevallig?

Neen, de politici (de "ervaren gids" op kop) hebben geen boodschap aan grote verhalen of aan utopisch gelul. Wat telt zijn de harde feiten, de "realiteit", de cijfers. Verhalen zijn niet meer nodig, wanneer de cijfers goed zijn, zal de rest ook wel goed zijn of (uiteraard op lange termijn) worden. Het onderscheid tussen links

en rechts bestaat niet meer, zo wordt ons gezegd. En inderdaad, wanneer ons gevraagd wordt wat het onderscheid was tussen bv. Jospin en Chirac tijdens de laatste Franse presidentsverkiezingen, dan hebben wij daar het raden naar.

De politici zijn technocraten, "fragmentdenkers", geworden.

Wanneer zij het hebben over de "aanpak" van de (illegale) vluchtelingen, dan wordt er niets gezegd over de noodzaak van een structurele aanpak van de "ontwikkelingsproblematiek", wel wordt het (absurde) onderscheid gemaakt tussen "economische" en "politieke" vluchtelingen. Een globaal probleem wordt herleid tot "probleempjes" die we dan apart gaan "oplossen" (politieke vluchtelingen mogen blijven, de rest moet weg, en klaar is Kees). De organisatie van de sociale zekerheid verloopt inefficiënt omdat ze in handen is van allerlei drukingsgroepen, dus privatiseren we. Privé-bedrijven zijn uiteraard meer begaan met het algemeen belang dan vakbonden en andere drukingsgroepen die verantwoordelijk zijn voor de ondergang van natie. Voor het gemak kijken we niet naar Groot-Britannië of de USA, onze "studies" (cijfers) hebben nl. uitgezeten dat iedereen meer en beter krijgt dank zij privatisering. Binnen de sociale zekerheid dreigen de kosten van de

gezondheidszorg de pan uit te rijzen. Dit komt o.a. door het teveel aan artsen, dus voeren we een numerus clausus in die meteen ook een besparing zal opleveren op het onderwijsbudget. En zo kunnen we nog een tijdje doorgaan.

Mag het iets meer zijn?

Gaan de verkiezingen van 21 mei ons duidelijk maken welke samenleving "het volk" wenst voor de 21ste eeuw? Dit lijkt onwaarschijnlijk vermits geen enkele partij in deze verkiezingen het heeft over een "globaal" maatschappelijk project. Het volk heeft de keuze tussen iets meer of iets minder hervorming van de SZ, tussen iets meer of iets minder besparingen, tussen iets meer of iets minder groen, tussen iets meer of iets minder racisme, tussen iets meer of iets minder Maastricht, etc. Met andere woorden "fragmentering" alom.

21 mei: het Groot Referendum? Ja, maar dan wel met dezelfde waarde als dat andere Referendum, nl. waarde(n)loos. Na 21 mei wordt het misschien tijd om "af te rekenen" met het "fragmentdenken" en te "pleiten" voor de (her)invoering van het "globaaldenken". Tot binnen 4 jaar, waarschijnlijk. ...

Fred

(vervolg van blz. 1)

Dan zou men de nodige paleizen kunnen bouwen en verbouwen op Academia "J" voor een goede opvang van de leerling Artzeten en de volledige bevolkingsgroep van de Loueten en Kineuten. De Agogeuten (uit dezelfde federatie) moeten zelf beslissen of zij naar Academia "J" komen of op Academia "O" blijven.

Dan zou de ruimte die vrijkomt op Academia "O" o.a. de bewoners van de verkochte Academia "R" kunnen opvangen.

Dan zou de ganse bevolking van Academia "O" en Academia "J" beschikken over een volledige sportinfrastructuur.

Dan zouden we kunnen spreken van een life science Academia en dan pas zouden we met alle bevolkingsgroepen "de kleuren van ons Academia met vlag en wimpel" (sic) gaan verdedigen in Academia "O".

Het zal niemand ontgaan dat het ideeëngoed van de onderdanen van Academia "O", woonachtig sinds het 1ste uur op Academia "J", aanleunt bij dat van de leider der Artzeten... toch spijtig dat hij/zij ons uitsloten en blijven vergeten dat wij hun paleizen hebben gebouwd op het ogenblik dat ze hunne weg nog aan het zoeken waren... spijtig... echt spijtig.

Van het ideaal Academia kunnen dame Democratia en Utopia alleen maar dromen... en toch... misschien wordt het ooit mogelijk al onze Academia

thuislanden samen te brengen in een enkel Academia op het grondgebied van Academia "J"... je weet maar nooit!?

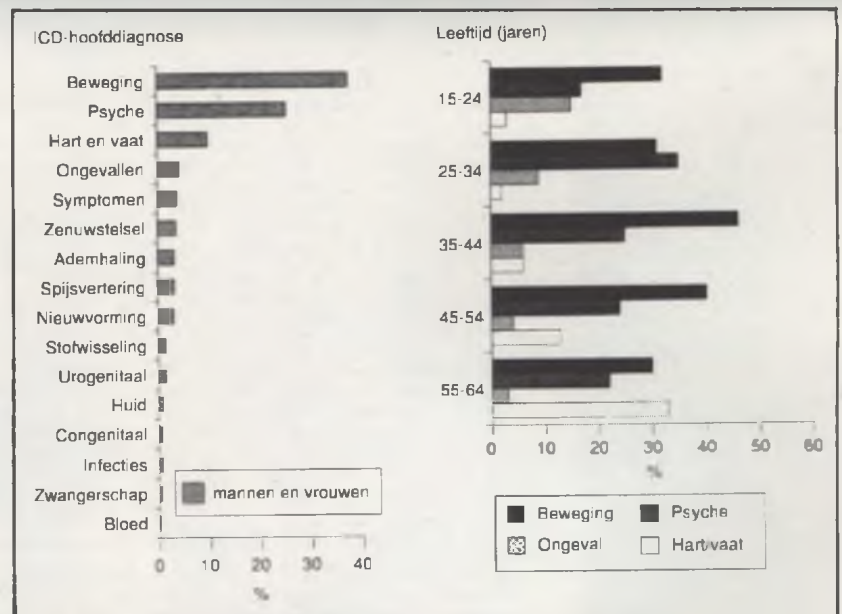
Nochtans in het teken van trouw en ondanks onze vele littekens van vele gevechten gedurende volle 25 jaar hebben de EXANIeten goed gewerkt in 1995.

De weliswaar kleine maar niettemin kritische massa hoopt met wat hierop volgt de gunst van sommige leiders te behouden en van andere leiders een hernieuwd respect te krijgen.

Met de slogan "geen sant in eigen land" is er dan ook intensief gewerkt aan productie en uitvoer. Het is duidelijk dat we internationale erkenning hebben, dat de productie mag gezien worden, maar spijtig dat we nationaal misschien onvoldoende uitsralen. We steken te veel tijd in "politiek", lijden sinds 1995 aan achtervolgingswaan en hebben veel inhibities tengevolge de groeiende mentaliteit van Alexander, alles voor ons en niks voor een ander.

Wij zijn dan ook de nieuwjaarswensen van de Regeringsleider van de Academia indachtig als zij stelt dat "Academia "J" erop mag rekenen dat zijn belangen niet veronachtzaamd zullen worden..." Hopelijk bedoelt de achtbare leider de belangen van iedereen in Academia "J" ook die van de meesterknechten.

Wij vertrouwen echter op dame Democratia en kijken bewonderend uit naar vrouwe Utopia van de Costra's voor de toekomst.

De bovenstaande figuur geeft een overzicht van arbeidsongeschiktheid volgens de "International Classification of Diseases" (ICD) in procent (links) en naar leeftijd (rechts).

Als we deze grafiek goed bekijken is er nog heel veel toekomst weggelegd voor de bevolkingsgroepen die zich zullen inlaten met bewegingswetenschappen. Het is duidelijk dat wij in vergelijking tot andere categorieën het onderzoek op het gebied van het

bewegingsapparaat zowel voor de kinesitherapie als de Sport en de lichamelijke Opvoeding, maar vooral in de Ergonomie moeten opdriven. De inspanningen zijn er, maar onvoldoende: de structuur en de middelen zijn er, maar onvoldoende: de potentiële kwaliteit is aanwezig, maar moet zich meer profileren. Naar de instelling toe, en wat het algemeen onderzoeksbeleid betreft moet het HILOK de politiek, de opties en de beleidslijnen van het OZR-VUB volgen. Het is echter

belangrijk dat zij zelf moet leren uit haar positie van underdog naar voor te treden en niet alleen intern maar vooral extern meer inspanningen moet doen.

Vooraf in de richting van de fondsen moet men hernieuwde inspanningen doen.

De laatste jaren hebben wij ons reeds geprofileerd naar de Ministeries, naar de Lotto, naar de ASLK maar voor het overige is en blijft het ruim onvoldoende.

Prof. Dr. Jan Pieter CLARYS

VLIR licht weer eens in zijn vuistje

concurrentie nu ook op de universiteit

Dat er de laatste tijd heel wat beweging en agitatie tussen de verschillende universiteiten plaatsvond, kon niet ontsnappen aan het alziend oog van uw Moelal. Twee grote manifestaties van onderlinge samenhang en uniformisatie springen hierbij in het oog: de verhoging van het inschrijvingsgeld voor interuniversitaire Voorgezette Academische Opleidingen (VAO's) en het uitdenken van "nieuwe" pistes tot rationalisering (het welgekende orderwoord voor de volgelingen van de budgetlogica).

Interuniversitaire VAO's als experiment voor de toekomst?

Het onderwijsdecreet (ongelukkige erfenis van wijlen CVP-minister Coens) stipuleert dat de universiteiten hun inschrijvingsgelden voor het komend academiejaar bepalen voor 1 mei. In dit decreet kan men lezen dat de inschrijvingsgelden voor de universiteiten binnen een wettelijke maximum- en minimumgrens autonoom door elke universiteit kunnen vastgelegd worden. In de marge van deze bepaling merkt men een tendens tot gelijkshakeling van deze inschrijvingsgelden naar het maximumbedrag voor alle universiteiten onder druk van de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR). De VLIR is eigenlijk een veredelde en gesloten machtsgroepering, bestaande hoofdzakelijk uit de verschillende rectoraten die het Vlaams universitair landschap rijk is, en die fundamenteel ondemocratisch is aangezien een effectieve vertegenwoordiging van andere geledingen (studenten, assistenten, niet-academisch personeel) op het hoogste beslissingsniveau ontbreekt. In deze raad is het reeds verschillende jaren duidelijk dat er op de VUB druk wordt uitgeoefend omdat de VUB traditioneel een lager inschrijvingsgeld vraagt dan al de andere universiteiten of universitaire centra. Dit komt omdat de VUB, kind van de democratiseringsstroom van de jaren '60, reeds verschillende jaren een politiek tracht te voeren die wil ingaan tegen de sociale afbraak. Ofschoon niet elke rector deze politiek eent consequent in de VLIR heeft verdedigd (denken we maar aan de vorige rector die eerst bezworen is voor de VLIR voorstellen en achteraf is teruggetrokken door hoofdzakelijk het protest van de studentengemeenschap) is dit jaar weer een wapenfeit tussen de VLIR en de VUB ontstaan. De andere rectoraten beschuldigde de VUB voor "concurrentievervalsing" wat de interuniversitaire VAO's betreft. Voor deze opleidingen zou de VUB hetzelfde inschrijvingsgeld moeten vragen als al de andere universiteiten, wil ze hieraan blijven deelnemen. Dergelijke chantage kadert volledig in de zogenaamde responsabiliseringspolitiek van het ministerie van onderwijs en brengt ons bij de problematiek van de VAO's *an sich*. Sinds dit jaar worden de VAO's niet meer gesubsidieerd per student maar werd een verdoken besparingsmaatregel doorgevoerd, nl. het toekennen van een vaste enveloppe aan de universiteiten hiervoor. Deze maatregel zal voelbaar worden bij een stijgende studentenpopulatie in deze opleidingen, door de hieraan gekoppelde netto-verhoging van de uitgaven van de universiteiten die het echter met een vast bedrag zullen moeten rooien. Het gevolg van dit alles is dat de universiteiten qua materiële en didactische voorzieningen, en academische omkadering niet meer tegemoet kunnen komen aan

het groeiend aantal studenten. Voor onze bijna-minister-af Van den Bossche (SP) bleek dit geen probleem en zo toverde hij een vergiftigd konijn uit rode goochelaarschoed. De universiteiten kunnen vanaf nu voor maximum de helft van het VAO aanbod de inschrijvingsgelden zelf bepalen, d.w.z. er bestaat geen maximumgrens meer. De bedoeling van deze maatregel wordt dan ook in de ministeriële kringen afgedaan als een aanzet tot een responsabilisering van de universiteiten die naar men zegt de laatste jaren zéér stout zijn geweest en de overheid op extra kosten hebben gejaagd. De overheid wil door de universiteiten de besparingsmaatregelen zelf laten uitvoeren, de lastige taak van de o zo nodige sanering decentraliseren en zo zichzelf overwerpen als de nieuwe pontius pilatus. De universiteiten krijgen nu dus minder geld maar kunnen zelf kiezen welke maatregelen ze willen doorvoeren om het tekort aan inkomsten te compenseren: afschaffen van VAO's, drastische verhoging van het inschrijvingsgeld.... Met de responsabilisering als vlag en de besparingen als lading werden de universiteiten verplicht mee te varen in dit troebel water, ondanks het studentenprotest afgelopen winter tegen deze politiek. De universiteiten richten reeds een aantal jaren interuniversitaire VAO's in zoals vrouwenstudies, theaterwetenschap. Dit kan ten goede komen aan de kwaliteit van het onderwijs maar waarschijnlijk is dat hierdoor de uitgaven voor deze opleidingen kunnen gedrukt worden. Zo lijkt het erop dat de universiteiten voor het ogenblik nog geen gebruik willen maken van de nieuwe mogelijkheid van het decreet en de inschrijvingsgelden niet drastisch willen verhogen maar zich meer willen toespitsen op de interuniversitaire samenwerking. Hier hangt een prijskaartje voor de VUB aan vast. De VUB moet onder druk van de VLIR inbinden op haar identiteit van sociale universiteit. Dergelijke politiek opent de achterpoort om op basis van hetzelfde argument, nl. "concurrentievervalsing" een gelijkshakeling van de inschrijvingsgelden voor de 1ste en 2de cyclus te betrachten, de natte droom van een rector uit de hoofdstad van Vlaams Brabant. Bovendien aanvaardt de VUB door toe te geven aan de VLIR argumentatie de wil om het onderwijs binnen de dogma's van de vrije markt te halen en dus expliciet ook de VUB in concurrentie met de andere universiteiten te plaatsen. Het is juist deze ideologie die ertoe kan leiden dat de universiteiten in de toekomst tot een diplomafabriek verwordt dat ten dienste staat van de noden van de bedrijfswereld en de machtssyndicaten. In een onderwijswereld waar vraag en aanbod de plak slaan, is er geen plaats voor de specifieke identiteit van een instelling en zal de democratisering van het onderwijs een stille dood sterven.

Opmerkelijk was dat de rector voor dat de beslissing om de inschrijvingsgelden voor de interuniversitaire VAO's naar een slordige 17 000 te verhogen op de Raad van Bestuur (met een grote minderheid aan studenten) kwam, eerst een advies aan de Soale Raad (met een meerderheid aan studenten) vroeg. Hier werd uitgelegd dat de verhoging van de inschrijvingsgelden zouden dienen om een beuzenstelsel op te richten voor al de VAO's, omdat er hiervoor geen bezuizen worden gegeven. Een zoethouder om de studenten die nog maar net een standpunt hadden ingenomen tegen elke verhoging van het inschrijvingsgeld of een sociale herverdelingsmaatregel? Het lijkt er alleszins sterk op dat de rector bij de studenten een legitimatie zocht voor haar beleid in deze materie. Het zou zeker een grote overwinning kunnen betekenen, mochten de studenten zelf voor deze verhoging te vinden zijn. Na een hevige discussie in de SoR, werd er beslist om geen standpunt in te nemen over de verhoging, gelet op de afwezigheid van een degelijke wetenschappelijke studie over de problematiek van de VAO's in het algemeen en de inschrijvingsgelden en sociale voorzieningen voor deze opleidingen in het bijzonder. De Raad van Bestuur hesliste om over te gaan tot een verhoging en volgde de rector (de studentenfractie stemde tegen).

Morele Begeleiding dreigt aan RUG

Zo blokletterde Schamper, de Gentse studentenpublicatie enkele weken geleden. In dit artikel wordt gewag gemaakt van een mogelijke overheveling van de richting Morele Begeleiding van de RUG naar de VUB. Onder collegae in de studentenpublicatie wordt af en toe wel eens wat informatie uitgewisseld en zo trokken onze redacteurs van dienst erop uit om het fijne van de zaak te onderzoeken. Morele begeleiding is een een zogenaamde kleine richting, zowel aan de RUG als aan de VUB, waar de richting oorspronkelijk ontstond. Dergelijke mogelijke verschuiving in het onderwijsaanbod kadert in de gesprekken in de VLIR die tussen de universiteiten worden gevoerd om het "onderwijsaanbod te optimaliseren". Zo wordt er tegenwoordig gedacht aan twee soorten van mobiliteit tussen de universiteiten: ofwel vliegende professoren ofwel vliegende studenten. Maar voor deze gesprekken zijn nog verregaand afgerond en het lijkt er voorlopig op dat de universiteiten elkaar nog wat aan het zoeken zijn en elkaar afasten naar de haalbare mogelijkheden. Volgend academiejaar meer over deze gesprekken. Wordt vervolgd.

RR & HA

lezersbrief

Na 50 jaar bevrijding: geen forum voor fascist.

Naar aanleiding van komende verkiezingen hadden de jongerenorganisaties van de meeste Vlaamse grote partijen (c.v.p. vld, sp. agalev. vu) een samenwerkingsverband "S.O.S. democratie" opgericht om de kloof tussen jongeren en partijpolitiek te dichten' (De morgen 15 april 1995). Ook hadden ze de ambitie om vier grote debatten rond een bepaald thema te organiseren. Ze doen maar zal u denken, ware het niet dat ze van plan waren een vertegenwoordiger van het Vlaams Blok uit te nodigen om mee in debat te gaan. Het debat op de VUB was gepland voor 5 mei, het is doorgegaan zonder het Vl. Blok. De vele antiracistische activiteiten, de vele democraten van de VUB werpen een dam op tegen spreekrecht voor fascist. De VUB opent haar deuren niet voor het programma van het Vlaams blok. Het initiatief VUB Nazi Vrij bevestigde dit. De oproep het Vlaams Blok niet toe te laten vond overal hernieuwde weerklank. Gaande van reakties van professoren, over studenten van alle richtingen. De Jongsocialisten VUB steunden VUB NAZI VRIJ en nam hevige positie in tegen een debat met de mensen van zwart alooi. Een voorbeeld voor de JS van Gent die zich wel lieten vangen. Het programma van het Vlaams Blok is niet veranderd, hun aanhang wel. Dit is geen reden om hen in huis toe te laten, integendeel het gevecht tegen extreem-rechts is gediend met mensen die een democratische dam opwerpen tegen hun misdadig gedachtegoed en zijn vertegenwoordigers, niet met diegenen die er mee aan tafel gaan zitten. Steeds meer jongeren engageren zich, op zoek naar een realistische toekomst. De werkloosheid en sociale afbraak ligt aan de basis van het protest. Een maatschappij waar de normen in Maastricht worden bepaald spreekt ons niet aan. De nu heersende concurrentiestrijd kan geen toekomst bieden aan de 8 miljard medemens die binnen 30 jaar onze planeet bevolken. De crisis raakt de kleine toplaag van industriële niet. Het zijn echter wel diegene die het beleid uit-

stippen. Vlam. vanaf nu minder geld naar onderwijs en hogere inschrijvingsgelden. Hup alsjeblief een franchise in de Sociale zekerheid. Hier alsjeblief een ontslagbrief in je strot. Sorry, ik moet veel winst maken en u wel uitbuiten anders werkt het systeem niet meer. Je enige oplossingen zijn genoeg andere mensen opzij schuiven om er te geraken. Een beleid dat iets wil verzevenlijken moet breken met deze logica van het kapitalistisch systeem. Het moet de ambitie hebben om de macht, de manier waarop deze mensen hun beleid aan ons opleggen aan te vallen. Het moet zijn vuist richten naar boven. Als we zo eens rond kijken in het politieke landschap lijkt ik wel een desolaat eiland. S.O.S democratie zijn dan wel de jongeren van traditionele partijen, hun gedachtegoed is vrijwel hetzelfde. De bedrijven willen een Globaal plan voor hun concurrentiepositie. En hup de SP schoorvoetend, de CVP al wandelend, en de VLD al hollend komen aan met een plan dat elk gezin gemiddeld 90 000 afsnoept. Hiermee krijgen de winsthonden wat ze vroeger terwil er niets wordt afgedaan aan hun machtspositie. Het Vlaams blok is crimineel en misdadig omdat zij er niet voor terugschrikken de haat tussen bevolkingsgroepen te promoten en zo via Walen en migranten als zondebok, de bevolking blind te maken voor de feitelijke heerschappij van de multinationals. Centrale punten moeten volgens mij zijn gratis onderwijs realiseren, niet op de kop van de werklozen of van de sociale zekerheid. Een belasting van 2% op fortuinen boven 20 miljoen is één van hun voorstellen. Dit levert 100 miljard op. Ik wil dat systeem dat dagelijks met miljarden dollars ligt te spekulieren en miljoenen mensen in de armoede drijft frontaal aanvallen. Dat zie ik als uitweg voor een menselijke toekomst. In de hoop de blok er na 21 niet nog zwaarder uitziet dan hij al is groot ik.

Simon MLB

Verkeerde studiekeuze? Pech gehad! De examens zijn al begonnen...

In het kader van toelichting van sommige diensten aan de VUB waarvan sommigen misschien reeds gehoord hebben, belichten we er twee: de Ombudsman en de Dienst voor Studie-advies. Misschien heeft u reeds gehoord van de dienst voor studie-advies. Misschien ook niet. Misschien bent u er al ooit eens op bezoek geweest. Wat doen zij eigenlijk? En wat kunnen zij voor u doen.

Wij hadden een kort gesprek met Mark Vandersteen, studie-adviseur van de Dienst voor Studie-advies.

DM: Kan u deze dienst even voorstellen. Hoe zit deze dienst in elkaar?

MV: Er zijn een aantal belangrijke pijlers wat betreft onze werking. Wij geven in de eerste plaats informatie aan iedereen die geïnteresseerd is in studeren, niet alleen voor de studenten die hier studeren aan de VUB, maar ook aan de laatstejaars, die eventueel uitkijken naar vervolgstudies in het binnen- of buitenland. Ook mensen die in de eerste kandidatuur zitten en die omwille van een of andere reden merken dat ze niet op hun plaats zitten, proberen we zo goed mogelijk wegwijs te maken. Dit is een eerste belangrijke punt. Het tweede belangrijke punt is uiteraard het begeleiden van studenten, hoofdzakelijk eerste kandidatuurstudenten, in hun studies waar er zich problemen voordoen. De begeleiding houdt het opvolgen of het op punt stellen van een studiemethodiek in.

DM: Jullie verstrekken dus in de eerste plaats raad. Stel nu, een student heeft studietoelichting, hij komt naar jullie toe, legt het probleem uit. Wat doen jullie dan hierna?

MV: We proberen onmiddellijk zo concreet mogelijk op het probleem in kwestie in te gaan door te zeggen wat de mogelijke alternatieve oplossingen kunnen zijn. Stel dat er iemand komt, die ondervindt dat, nadat hij zijn tentamen gedaan heeft en naar eigen inzichten er serieus voor gewerkt heeft, de resultaten van die examens tegenvallen. Voor hem moet er iets gebeuren. Hij vraagt dan of we erop kunnen ingaan. Ok, we gaan dan meteen nagaan waarom die resultaten zo slecht zijn geweest. Ten eerste, is het wel zo dat hij een redelijke inspanning geleverd heeft, niet alleen wat zijn tijdsbesteding betreft, maar ook op welke manier en waar hij heeft gestudeerd of zijn er eventueel problemen met de stof op zich. Voor dit laatste echter moeten we de student doorverwijzen naar de begeleiding binnen de faculteiten, assistenten enzovoort. En dan wordt de zaak verder opgevolgd naarmate de oplossing zich aandient. Er zijn studenten, die dan frequenter verder moeten komen. Als er bijvoorbeeld een probleem is met de studieplanning, dat er gestudeerd moet worden maar het zelf niet in de hand kunnen nemen. Dan maken we hen duidelijk dat ze eerst dit en dan dat moeten doen; je gaat daar zoveel tijd in steken en je probeert dat efficiënt te doen.

DM: Komen die studenten vaak terug?

MV: Wel, er zijn studenten die meteen geholpen zijn met één onderhoud.

DM: Zijn er studenten, die ontgoocheld zijn in de dienst? Verwachten ze eigenlijk niets meer dan louter mentale hulp?

MV: Dat hangt af van het probleem. Er zijn studenten, die genoeg hebben aan een eerste onderhoud, de weg wel

vinden en weten hoe ze bepaalde dingen moeten aanpakken. Er zijn uiteraard ook studenten, die regelmatig en langer blijven terugkomen.

DM: Heeft de dienst zijn effect bewezen, of is het een overbodige dienst temidden van alle andere sociale diensten?

MV: Ik denk dat het zijn effect heeft bewezen. Maar goed, eh, als je dit wil uitdrukken in objectief cijfermateriaal, denk ik dat dat zeer moeilijk zou zijn om dat te bewijzen. Ik denk ook in de zin van mensen halen hun eerste zit niet, ze moeten aan hun tweede zit beginnen.

DM: Het richt zich dus specifiek tot de examenperiode?

MV: Neen, neen, neen er zijn ook studenten die zich reeds op de eerste dag van het academiejaar komen aanbieden. Ze willen op mogelijke toekomstige problemen anticiperen.

DM: Houden jullie de namen van de studenten bij. Vragen jullie hen ook om de dienst op de hoogte te houden van hun studieontwikkeling.

MV: Ja, dat gebeurt met afspraken. We hebben een agenda. Om de agenda op te volgen houden we de namen bij en louter om de goede gang van zaken te verzekeren, stellen we kleine dossiers op. In die dossiers vermelden we dan welke studieproblemen de student heeft gekend bij de aanvatting van de studies en hoe die ondertussen zijn geëvolueerd.

DM: Dit helpt een interne zaak toch, hoop ik?

MV: Ja ja

DM: Hoe lang bestaan jullie eigenlijk al?

MV: Vanaf de oprichting van de VUB.

DM: Is er enige tendens merkbaar? Komen er nu meer studenten om advies vragen dan vroeger?

MV: Ik denk dat er een beetje een fluctuatie is. Het ene jaar is dat wat minder dan het andere jaar, maar ik denk dat je niet kan spreken van een serieuze toeloop of afname van studenten. Je zou natuurlijk kunnen zeggen dat het decreet heeft veroorzaakt dat er binnen de faculteit dingen zijn veranderd.

DM: Over welk decreet hebben we het nu?

MV: Het grote decreet op de universiteiten van de Vlaamse Gemeenschap van 12 juni 1991. (nvdr. Coensdecreet) Daar stond het fmeuze akteplan in dat er een aantal initiatieven dienden te worden genomen om het studie-suks van de studenten te verbeteren waaronder ook de verplichting van binnen de faculteiten studiebegeleiders aan te duiden, die specifiek op inhoudelijk vlak de mensen die daar nood aan hebben verder te helpen. Dus, je zou kunnen verwachten dat omwille van die opvang die gecreëerd is door dat decreet, hier een terugval zou zijn. Maar dat blijkt dus niet zo te zijn omdat wij ook een beetje boven-

cursorisen werken

DM: Hoe veel studentendossiers heeft U dit jaar liggen?

MV: Dat kan ik zo niet zeggen, we werken hier met vier

DM: De mensen die naar deze dienst komen, zijn dat probleem - sociale gevallen.

MV: Neen, eenieder komt hier binnen.

DM: Hoe omschrijft u de gemiddelde student die naar hier komt?

MV: Laat ons zeggen, de student die hier als eerste binnenstapt is een eerste kandidatuur-student uit alle mogelijke studierichtingen.

DM: Hoop de student dan niet ergens, als hij bij jullie binnenstapt, dat u hem kan helpen om te bemiddelen met de profen. Beschouwen ze u niet in de eerste plaats als bemiddelaar?

MV: Neen Als er echt een groot probleem is, doen we dat. Weliswaar via de discrete weg.

DM: Is dit al voorgevallen?

MV: Dat is al gebeurd.

DM: Eindigt dat vaak in het voordeel van de student?

MV: Niet altijd. Misschien een voorbeeld. Student X in functie van de zittijd heeft een slechte mondelinge examen afgelegd. Normaal gezien bestaat er geen kans dat opnieuw af te leggen binnen dezelfde zittijd. Maar X schrijft zijn mislukking toe aan een black-out. Hij komt bij ons en zegt dan: "Er is iets vreselijks gebeurd. Ik zit in paniek. Ik heb daar zo lang op gestudeerd, ik beheerste dat vak tot in de puntjes, ik was daar vrij gerust in tot op het moment van het afleggen van het mondelinge examen. De prof stelt me een vraag en ik wist niets meer". De prof is daar niet echt op ingegaan, wacht geduldig, maar rondt het examen eindelijk af met het gevolg een zeer laag cijfer. Die student zegt dan: "mijn zittijd is gedaan, ik heb een uitsluitingscijfer. Kan er iets aan gebeuren?". Dan is het al wel eens gebeurd dat wij contact opnemen, meestal eerst via het secretariaat van de faculteit om die prof te vragen de student uitzonderlijk een tweede kans geven. Dan zit je moeilijk, ook met het examenreglement van in welke mate er op ingegaan kan worden. Dit is een voorbeeld waarop men in het verleden wel positief heeft gereageerd. Maar er zijn ook gevallen geweest die met een sissier zijn afgelopen. Wat dat betreft is dat inderdaad een bemiddelingsfunctie, in die zin dat wij de tussenschakel vormen tussen de prof en de student, waar wij dan, eventueel vanuit het expertisestandpunt, kunnen zeggen dat het geluk echt is.

DM: Welk verschil bestaat er tussen de ombudsman en deze dienst?

MV: De ombudsman heeft een specifieke opdracht: hij komt tussenbeide wanneer er geschillen zijn of wanneer de student meent dat er onregelmatigheden zijn gebeurd bij het examenverloop. Terwijl onze

tussenkomst zich niet alleen beperkt tot problemen rond de examens. We krijgen soms gelijkaardige problemen. We lichten dan de mogelijkheden toe die het examenreglement biedt om verzet aan te tekenen. Dan zeggen we ook van kijk, ga naar de ombudsman. Waar de ombudsman louter en alleen optreedt in verband met het examenverloop hebben we een veel bredere opdracht omdat wij ook veel meer informatie erbij geven.

DM: Jullie verwijzen dus mensen naar de verschillende diensten door?

MV: Ja, eventueel naar sjerp in verband met leer-, concentratie- en vermoeidheidsproblemen, je weet wel: de studies interesseren mij niet maar die zijn mij opgedrongen door mijn ouders. Ja, dan voelen wij ook al wel dat er zich niet alleen een studieprobleem aandient, maar dat het probleem is ingebed in een veel bredere context.

DM: Dat heeft U al meegemaakt? Worden er oplossingen gezocht? U belt bijvoorbeeld de ouders op?

MV: Soms wel. We kunnen aan de student zeggen dat er zuiver studiemethodisch gezien thuis een aantal afspraken dienen te worden gemaakt: een rustige kamer, met rust gelaten worden, hoodschappen te doene enzovoort. Als die ernst van de situatie niet tot de ouders doordringt, zeggen we aan de student dat de ouders de eerstvolgende keer meekomen, samen of zonder de student, om het in betere banen te leiden. En het helpt meestal. Maar in de eerste plaats zijn we het best geplaatst en bevoegd voor studiebegeleiding. Wanneer er zich een ander probleem dan een studieprobleem voordoet, zeggen wij dat wij menen dat dit probleem ook opgelost moet worden, maar dat er daarvoor naar mensen gestapt moet worden die daar therapeutisch beter onderlegd is. Dan is het zo, dat als we een bepaalde student doorverwijzen naar sjerp, dit ook zeer nauwkeurig wordt opgevolgd met instemming van de student dan wel.

DM: Zou iedereen, volgens U, toch minstens een keer naar de Dienst moeten zijn geweest?

MV: Neen niet echt. Bij de aanvang van hun studies wordt het bestaan van deze dienst en waar hij voor staat medegedeeld. Het is altijd beter af te wachten totdat de mensen zelf het initiatief nemen en bij zichzelf onderkennen dat ze een studieprobleem hebben waarover er tenminste een keer over gepraat moet worden.

DM: Met betrekking tot de examens hadden wij graag nog een vraag gesteld. Komen er thans veel studenten naar jullie toe?

MV: Mensen die nu komen, zijn mensen die ongerust zijn: die voelen dat de eerste zittijd er nu al aankomt, vragen hebben over de voorbereiding en de planning. Of mensen die nu reeds vragen hebben over de deliberatie: ze halen hun eerste zittijd niet en vragen dan wat ze maximaal nog kunnen doen om hun tweede zittijd te verlichten.

DM: Om dit interview af te sluiten, willen we voor de wanhopige examinandus, nog één vraag kwijt: Wanneer zijn jullie herelkbaar?

MV: Wij staan dagelijks ter jullie beschikking van 8.30u tot 12.30u en van 13.30u tot 17.00u. En indien nodig ook op afspraak.

DM: Wij danken u voor dit gesprek.

De Ombudsman

De examens zijn in aantocht. Bij het verschijnen van dit nummer zitten de meesten onder ons reeds te zwogen en te puffen achter hun bureau. Maar de stof beheersen blijkt niet steeds voldoende. Elk jaar weer zijn er studenten die problemen ondervinden met het examenverloop of met hun eindverhandeling, waarbij er iets mis loopt tijdens de deliberatie of met een of andere overdracht. Voor die minder gefortuneerde blokbeesten te helpen heeft de VUB een ombudsman, prof. M. Gevaerts. De Mocial ging eens polsen wie deze man is en wat hij zo allemaal doet.

De VUB bezit reeds sinds het academiejaar 1981-1982 een ombudsman die zich specifiek bezighoudt met alles wat het examreglement betreft. Men heeft toen gekozen voor een centrale ombudsman, in de hoop dat dit zou bijdragen aan de (opgelegde) uniformisering van de examenregelgeving.

Jaarlijks brengt hij verslag uit aan de Raad van Bestuur over zijn activiteiten. Zo krijgt hij elk jaar zo'n zeventigtal studenten over de vloer, waarvan het overgrote deel veel eerder langsgaat voor een informatief gesprek. Slechts een handvol studenten vraagt om een interventie van de ombudsman bij een of andere academische overheid.

De meeste bezoeken aan deze man gebeuren - hoe zou het anders-tijdens de twee examenperiodes. Wanneer men de statistieken bekijkt over de verdeling per faculteit wat betreft de consultaties door studenten, merkt men dat twee faculteiten echt uitschieten: L&W en de ESP.

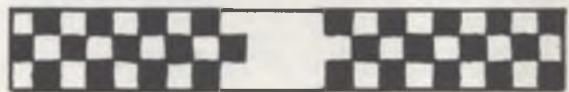
Koploper was de afgelopen jaren steeds de ESP geweest maar vorig jaar werd ze voorbij gestoken door de L&W.

Maar niet alles komt naar voren uit de statistieken. Tijdens onze informatiezoektocht kwamen we ook een aantal studenten tegen die zich verongelikt voelden door deze persoon. Men zou in de toekomst misschien kunnen denken aan een student (of assistent) als ombudsman. Dit zou zeker de vertrouwensrelatie die onontbeerlijk is bij dergelijke functie kunnen vergemakkelijken.

Voor de rest: veel succes met de examens enzo.

Praktisch

De ombudsman valt tijdens de kantooruren te bereiken in zijn bureau T205 (rechthoekig gebouw tegenover het KK, ingang 6/8) of op het nummer 02/629 3032. Als hij afwezig is kan u steeds een briefje deponeren in de brievenbus "ombudsman". Maandag en donderdag kan u tevens een bericht nalaten bij de secretaresse van de ombudsman (T203). Voor heel dringende zaken kan u hem contacteren (bij voorkeur tussen 18u en 19u30) op zijn privénummer 015/55 3007

De nieuwe SoR: enkele maanden later

Interview met Bart Temmerman, lid van de Sociale Raad (SoR) op 09/05/1995

DM: Kunt u even uw kandidatuurstelling voor de S.O.R. motiveren? Kunt u ons ook even vertellen wat er reeds door u verwezenlijkt werd en wat u nog van plan bent?

Bart Temmerman: (bulderende lach) Misschien zou u de vraag kunnen opsplitsen in enkele subvraagjes, zodat ook ik kan meevolgen!

DM: Wat hebt u concreet voor elkaar gekregen binnen de S.O.R.?

BT: Ten eerste is het de bedoeling dat je als vertegenwoordiger de continuïteit waarborgt en zelf bepaalde initiatieven neemt, naargelang je persoonlijke interesses. Bovendien wil ik de belangen van de studenten verdedigen binnen de sociale sector. Daarnaast oefenen wij ook een controlerende functie uit over de verschillende diensten via de jaarverslagen. Zo kunnen wij een meerwaarde toevoegen aan de initiatieven die vanuit deze diensten ondernomen worden. In de éénheidslijst dit jaar komt er een veelheid aan opinies naar voor. Ik heb nl. gemerkt dat er binnen de S.O.R. veel meer en langer gediscussieerd wordt dan vorig jaar. De kritische ingesteldheid is erop vooruitgegaan.

DM: Bij mijn weten zijn er dit jaar nooit initiatieven voorgesteld geweest vanuit de studentenvertegenwoordiging?

BT: Persoonlijk heb ik in samenwerking met de commissie cultuur de opbouw en de structuur van de cultuurraad verzorgd. Vorig jaar kwam er vanuit de studentenvertegenwoordiging de vraag voor de oprichting van een commissie extreem-rechts. Wel heb ik hier ontpoeheld geweest over de behandeling van ons opgestelde dossier in de Raad van Bestuur. In essentie gingen ze akkoord, maar ze traden er niet meer naar buiten, er is niets mee gebeurd. Ze wouden het opnieuw evalueren met een andere commissie, dat noem ik iets op de lange baan schuiven!

DM: Beschouwt u de S.O.R. als een democratisch orgaan?

BT: (ernstig) Ik beschouw de S.O.R. als een democratisch orgaan. Ik vind dat de wisselwerking tussen het personeel van de sociale sector en de studentenvertegenwoordigers ideaal is. De contacten tussen de studenten en hun vertegenwoordigers zijn niet optimaal te noemen.

DM: Wat met de oprichting van een studentenparlement en de doorstroming van de informatie via de valva's, twee elementen van jullie programma, waardoor deze contacten verbeterd hadden kunnen worden?

BT: De valva zijn besteld geweest, maar er is een begrotingsprobleem waardoor deze aankoop nog niet gerealiseerd werd. Wel werden er prijsoffertes gemaakt, dus men kan wel stellen dat deze er zeker komen. Bovendien hebben de verschillende faculteiten reeds plaats ter beschikking gesteld. Wel worden de SoR-documenten en verslagen nog niet systematisch rondgestuurd. De Sociale Raad werd in kaart gebracht en deze brochure is voor iedereen beschikbaar. Trouwens de studentenpublicaties kunnen eveneens beschuldigd worden van het gebrek aan informatieoortroming. We hebben hen gevraagd om

regelmatig verslag uit te brengen over de vergaderingen van de SoR maar geen van heiden hebben daar positief op gereageerd.

DM: Het is zo dat wij niet functioneren als doorgeefluik van de Sociale Sector. Wel wordt er plaats voorzelen voor iemand, die door de SoR wordt aangeduid, om te beschrijven wat er op de SoR beslist wordt. Kan u ons nog even vertellen of er reeds stappen werden ondernomen in verband met de oprichting van een studentenparlement?

BT: Hiervan ben ik niet echt meer op de hoogte maar de heropgerichte Politieke Commissie pretendeert dat zij dat werk op zich zou genomen hebben. Toch wil ik in dit verband nog opmerken dat alhoewel de samenwerking tussen studenten en hun vertegenwoordigers nog niet optimaal is, de samenwerking tussen de studentenvertegenwoordigers onder elkaar er wel is op vooruitgegaan waardoor we zowel op de SoR als op de RvB de discussie kunnen aangaan met een grondigere dossierkennis.

DM: Op jullie kiesprogramma stond vermeld dat jullie zich op elke mogelijke manier gingen verzetten tegen de verhoging van de inschrijvingsgelden en het principe huldigen dat kosteloos onderwijs moet nagestreefd worden. Hoe valt dit te verzoenen met het standpunt dat u recent heeft ingenomen op de vergadering van de SoR waar u voor de verhoging was van het inschrijvingsgeld voor de interuniversitaire Voortgezette Academische Opleidingen (VAO)?

BT: Ik verdedigde deze verhoging zeker niet op een ongenueanceerde wijze. De problematiek van de VAO's is nogal complex. Men moet inderdaad vrezen dat deze verhoging de basis kan vormen voor verhogingen voor alle soorten van opleidingen. Maar aangezien de studenten van de VAO's niet gefinancierd worden door de overheid, werd onderzocht of de mogelijkheid bestond om een soort van beurzenstelsel te ontwikkelen in de Sociale Sector zodat studenten, die er meer nood aan hebben, een groter bedrag terugkrijgen ten opzichte van hun inschrijvingsgeld dan vroeger en studenten die het zich wel kunnen veroorloven vele studenten in deze opleidingen komen namelijk uit de bedrijfswereld-betalen dan een hoger bedrag. Globaal gezien zou dit systeem dus sociaal kunnen zijn. Bovendien verschilt de verhouding qua inkomensklasse radicaal van deze van de eerste en de tweede cyclus. Op de SoR heb ik het standpunt van de rector verdedigd daar ik met dit compromis tevreden was.

Ik vind dat de studenten een zekere verantwoordelijkheid hebben om te protesteren. Maar de structuren binnen de VUB moeten hoedanook werken met de middelen die ze ter beschikking hebben. De studenten in de SoR zijn verkozen om binnen dat budget te gaan werken. Daarom moet op bepaalde ogenblikken voor noodoplossingen gekozen worden. Daar komt nog bij dat we voor de derde cyclus heel moeilijk mensen op straat krijgen.

DM: U bent dus duidelijk van het standpunt dat de studentenvertegenwoordigers moeten werken binnen de marges die opgelegd worden door de SoR en de RvB en moeten participeren aan het

nefaste heeld in plaats van contact op te nemen met hun achterban om hun eisen te verdedigen in de beheersstructuren.

BT: De studenten moeten contact opnemen met hun achterban en hun belangen verdedigen maar tevens beslissen ze over en werken ze mee aan het beleid. Gezien een studentenparlement nog onbestaande is en we te maken hadden met een tijdslimiet stonden we voor de keuze: ofwel gaan we boycotten ofwel streven we naar de beste oplossing om dat op langere termijn volledig de situatie in het voordeel van de student te trekken. In het geval wij een advies gaven tot het niet verboden van het inschrijvingsgeld en de RvB volgde ons daarin komen we in een situatie terecht waarbij een heleboel interuniversitaire VAO's hier verdwijnen of niet meer aangeboden worden omdat de andere universiteiten dit niet meer kunnen aanvaarden. We mogen dan terecht spreken van concurrentievervalsing.

DM: Heeft u dan niet door dat de enige remmen die er nog bestaan op verdere verhogingen van het inschrijvingsgeld, ook aan de andere universiteiten, juist het lager inschrijvingsgeld is aan de VUB? Het is om die reden dat er vanuit de VLIR een enorme druk gevoerd wordt voor de gelijkenschakeling van de inschrijvingsgelden met de andere universiteiten zodat vanaf deze gelijkenschakeling alle remmen losgegooid worden en we ons kunnen verwachten aan verdere verhogingen. Bovendien bent u blijikbaar van het eerderlijk standpunt dat universiteiten elkaar moeten beconcurreren.

BT: Maar alle, bekijk eens de situatie. De sociale sector krijgt geen frank voor de derde cyclus studenten. Ik ben tegen de verhoging van het inschrijvingsgeld in alle gevallen en dat de derde-cyclus studenten op dezelfde wijze moeten gefinancierd worden als deze van de eerste en de tweede cyclus. Maar dit eisen is niet het werk van de student binnen de SoR.

DM: Beperkt u werk zich er dan toe de beslissingen die boven u genomen worden goed te keuren en deze dan te verdedigen of argumenteren dat gezien de situatie andere maatregelen onmogelijk waren?

BT: Het nastreven van financieringszaken is weggelegd voor de studenten binnen organisaties als de Politieke commissie, de Vereniging van Vlaamse studenten. Ik wil samenwerken met deze organisaties om tot een standpunt te komen en om te pleiten voor een verandering van de financiering. Maar men kan niet als "cavalier seule" de Sociale Sector naar de botten helpen. Een studentenvertegenwoordiger binnen de sociale sector zal vooral werken binnen de diensten en ervoor zorgen dat de dienstverlening naar de student toe zo goed mogelijk gebeurt.

Het is om die reden dat ik de verhoging van de interuniversitaire VAO's goedkeur gezien de opbrengst van de verhoging integraal naar de Sociale sector terugvloei en deze zal gebruikt worden om beurzen toe te kennen aan diegenen die het zich niet kunnen betalen.

DM: Laat ons nog even terugkomen op de continuïteit in de studentenvertegenwoordiging. Wij zijn van mening dat er

geen sprake kan zijn van continuïteit tenzij deze van participatie aan de continue sociale afbraak. Gezien jullie werken binnen de marges van het opgelegde budget en deze marges door de besparingen continu verkleinen wordt de praktisch jaarlijks volledig hernieuwde studentenvertegenwoordiging ergens gedwongen om maatregelen goed te keuren die binnen deze marges de best mogelijke oplossing zijn. Jaarlijks komt het dus neer op een telwet verleggen van de pijngrens en op langere termijn resulteert het in sociale afbraak.

BT: Wat moet ik daar nu op antwoorden. Dit is een stellingname en geen vraag.

DM: U kan hierop toch reageren.

BT: Een vorm van continuïteit wordt verzekerd door de opvang van diegenen die voor het eerste jaar zetelen door deze die al langer dan één jaar zetelen. Ook de Sociale Sector werkt goed mee om de continuïteit te waarborgen en zij aanvaardt niet zomaar al de maatregelen die van hogerop worden opgelegd. Daarnaast kan via voorlichting naar de studenten toe gehoopt worden dat zoveel mogelijk mensen de situatie volgen en dat zoveel mogelijk mensen zich geroepen voelen om zich kandidaat te stellen, zodat de continuïteit verder verzekerd wordt.

DM: Zetelt u in de SoR om binnen de opgelegde marges te werken of streeft u bepaalde principes na en gaat u zetelen met een bepaalde visie?

BT: We streven natuurlijk bepaalde principes na en die staan vermeld in de algemene beleidsoplijst van de SoR die de studenten bepalen. Op basis van die principes beoordelen we dan bepaalde situaties. Over continuïteit wil ik nog het volgende vertellen: er staat in het verkiezingsprogramma iets over de verandering van het kiessysteem. De meeste studentenvertegenwoordigers zijn heel actief binnen een bepaald domein en hierdoor is er nog geen tijd geweest om daar een voorstel rond uit te werken. De wil om dit te doen is er wel. Het was de bedoeling om professor Deschouwer eens uit te nodigen in aanwezigheid van de voorzitter van de SoR, die er echter sceptisch tegenover staat. De vertegenwoordigers van het M.I.B stonden het meest achter de hervorming van het kiessysteem en dit was bovendien één van de voorwaarden om mee te doen aan de Lijst. Maar van het M.I.B-lid in de SoR is er nog geen initiatief ter zake geformuleerd.

DM: In een vorig interview in De Moelal zei u nochtans dat ook u hiervan een punt ging maken op de SoR. U zei dat de hervorming van het kiessysteem prioritair was.

BT: Ja, dat is juist. Maar het zal in samenwerking met anderen moeten gebeuren.

DM: De indruk die bij ons opkomt als wij u horen spreken is dat u altijd over dingen willen verwezelijken, over dingen willen doen maar deze moeten dan altijd in samenwerking gebeuren met anderen. Als ik u dan vraag of de SoR een democratisch orgaan is, dan antwoordt u positief. Maar telkens als u iets wil verwezelijken moet je blijikbaar via die persoon werken of iemand mee zien te

krijgen, aanspreken. Dan vraag ik u: wat is daar nog democratisch aan.

BT: Ik denk dat men wel specialisten moet aanspreken als men het kiessysteem wil veranderen. Ik heb niet de air om als student te stellen dat ik zo'n doorzicht in deze materie heb om een voorstel in te dienen om het kiessysteem democratischer te maken.

DM: Het voorstel ter zake bestaat...

BT: Inderdaad, maar daar moet over gesproken worden. Dan is het de taak van iemand om de mensen samen te roepen en daar over te praten.

DM: Als iedereen die verantwoordelijkheid afwimpelt op iemand anders en andere puntjes opneemt dan komt er niets van. Waarom heeft u er persoonlijk nog geen werk van gemaakt?

BT: Ik denk dat we door de actuele gebeurtenissen onze tijd volledig besteed hebben aan andere zaken, die misschien meer prioritair waren. Dat is dan misschien fout geweest. Er is nog tijd over maar ik vind ook dat je de verantwoordelijkheid hiervoor niet kunt afwimpelen op één persoon. Het is een globaal standpunt dat werd ingenomen door onze lijst en ik sta er nog steeds achter.

DM: Hoe komt het dat in verband met de opstelling van de nieuwe beleidslijnen van de SoR er geen consultatie is geweest met de verschillende diensthoofden en met alle studenten aan de hand van bijvoorbeeld open vergaderingen maar dat ze integendeel door een kleine groep werden opgesteld?

BT: Studenten kiezen een vertegenwoordiger omdat die vertegenwoordiger een aantal dingen voor hen gaat doen. De studentenvertegenwoordigers wonen toch allemaal min of meer op de campus en weten toch ongeveer wat er leeft.

DM: Heeft u aan dit alles nog iets toe te voegen bij wijze van afsluiting?

BT: Ik vind dat de werking in de SoR heel goed geëvolueerd is in vergelijking met het jaar ervoor. Ik vind dat we op de goede weg zijn maar dat er nog veel zaken zijn die nog kunnen verbeterd worden.

DM: Wij danken u voor dit interview.

(vervolg op blz. 7)

"Vroeger niet, nu niet en in de toekomst ook niet..."

Antonella, is de naam van het niet oncharmant meisje dat het zopas tot voorzitter van het Brussels Studentengenootschap (BSG) heeft geschopt. Net voor de lentevakantie waren er namelijk verkiezingen voor deze overkoepelende studentenorganisatie van de VUB en daar werd eveneens de rest van het bestuur voor het volgende termijn verkozen. Tijd voor een gesprekje leek het voor ons en toegegeven, de overwegend mannelijke interviewers waren onder haar betoverende presence.

DM: U was vorig jaar praeses van de Solvay-kring. In hoeverre verschilt het beleid van een facultaire kring met dat van het Brussels Studentengenootschap?

AV: Dat is wel totaal verschillend. Bij de Solvaykring bestaat het beleid gewoon uit het organiseren van enkele activiteiten. Terwijl het BSG eigenlijk geen activiteiten heeft aan zijn eigen behoudens de nacht van de Brusselse student dit academiejaar. Persoonlijk denk ik dat het niet de bedoeling is van het BSG om te organiseren. Het BSG verzorgt wel nog de openings-TD, de eindejaars-TD en het Zangfeest. Enkel op dit vlak kan het BSG vergeleken worden met een facultaire kring maar dit is zeker niet de enige rol van het BSG.

DM: Welke taak heeft het BSG daarnaast dan nog?

AV: In de eerste plaats de dagelijkse werking. In het beleid van de BSG-zaal kruipert veel tijd. Daarnaast hebben we nog de vertegenwoordiging van de studenten in de SoR, in VVS. Het doel van het BSG is namelijk de studenten te vertegenwoordigen en hun belangen te verdedigen.

DM: U vermeldt de vertegenwoordiging van de studenten als één van de taken van het BSG. Kan u spreken van een vertegenwoordiging van alle studenten indien slechts zo'n 300 studenten stemmen bij de BSG-verkiezingen?

AV: Een groot deel van de studenten weten niet dat ze voor de samenstelling van het BSG-bestuur mogen stemmen. Ze weten niet dat je automatisch lid bent van het BSG vanaf je ingeschreven bent aan de VUB. Ik denk toch wel dat we kunnen spreken van een studententvertegenwoordiging. Tja, sommigen komen nu éénmaal hier slechts om te studeren en zijn behoeft hebben aan het BSG. Zij maken gebruik van andere diensten zoals bijvoorbeeld de dienst studieadvies en andere diensten van de Sociale Sector, en dan nog velen maken hiervan zelfs geen gebruik of zijn gewoon niet op de hoogte.

DM: Hoe ziet u de samenwerking met Studiekring Vrij Onderzoek, De Moecial en de studentenvertegenwoordigers in de SoR en de RvB.

AV: De studentenvertegenwoordigers van de SoR en de RvB zie ik veel regelmatig dan mensen uit De Moecial of VO. Ligt dat nu aan ons of aan jullie?

DM: Gij wilt niets met ons te maken hebben, dat is het, nietwaar?

AV: Hoe? Neen, normaal gezien moet Ward, verantwoordelijke van de publicaties in De Moecial vanuit het BSG, naar jullie vergaderingen komen.

DM: Gaan de betrekkingen binnen Y' er op vooruitgaan met u als praeses?

AV: Ik sta helemaal niet afkerig ten opzichte van een samenwerking binnen Y' en ik zal dan ook eens

stevig aan Ward zijn oren trekken.

DM: Ja, nu dat hij zijn haardje niet meer heeft zal het wel aan zijn oren moeten zijn. Vorig jaar hadden we KoKo als soort van overkoepelend orgaan van Y' dat toen vooral acties ondernam om te vermijden dat er enkele studierichtingen aan de VUB zouden verdwijnen. Kan u ons misschien vertellen waarom Koko sindsdien niet meer is samengekomen?

AV: Geen idee, maar ik denk dat door de oprichting van de Politieke Commissie het voeren van dergelijke acties in de toekomst er maar alleen op vooruit kunnen gaan.

DM: De Politieke Commissie is sinds enkele maanden ook niet meer samengekomen.

AV: Ja, dat is juist. Vanaf de discussie over de numerus clausus niet meer zo dringend was zijn we niet meer samengekomen.

DM: Nochtans is bijvoorbeeld de behandeling van de problematiek van de verhoging van het inschrijvingsgeld van de interuniversitaire VAO's typisch iets voor de Politieke Commissie.

AV: Ik denk dat vanaf iedereen terug een beetje tijd heeft de Politieke Commissie terug op regelmatige wijze zal bijeenkomen.

DM: U heeft gesproken over de vertegenwoordiging van het BSG in andere organen. Wat gebeurt er op dit ogenblik met de vertegenwoordiging in de VLIR?

AV: Dit stond op de agenda vorige week maar het onderwerp is uitgesteld geweest. Het BSG heeft een advies gegeven aan de rector in verband met het kiezen van de vertegenwoordigers in de commissies van de VLIR. Het BSG is van mening dat VVS er zich eventueel mee kan bezig houden aangezien VVS goed aan het werken is. Voor de VUB blijft het hetzelfde of de keuze van de vertegenwoordigers door VVS gebeurt dan wel door de SoR of door het BSG.

DM: Schuift het BSG dan een kandidaat naar voren om vanuit VVS te werken of kiest VVS zelf de kandidaat?

AV: Het BSG of een andere orgaan aan de VUB zal de kandidaat naar voor schuiven omdat het toch iemand van de VUB moet zijn. Nu is het zo dat men benoemd wordt voor vier jaar, wat natuurlijk veel te lang is voor een student aangezien je gedurende deze vier jaar van dat mandaat meestal afstudeert waardoor de voeling met de materie verloren gaat. Voor de VUB zit Jama daarin en die doet niets meer. Zijn post blijft zich opstapelen op het BSG. Ons advies was dan ook om de lengte van het mandaat in te korten. Het feit dat er van uit VVS zal gewerkt worden brengt voordelen op vlak van het bijhouden van dossiers en de opvolging.

DM: U bent de eerste vrouwelijke praeses van

zowel het BSG als Solvay. Welke reacties zijn hierop gekomen en in welke mate zal uw aanpak verschillen van uw mannelijke voorgangers?

AV: Ik ben niet de eerste van het BSG en in Solvay heb ik na mijn jaar enkel positieve reacties gekregen van mijn bestuur. Voor de rest is de aanpak van iedereen verschillend. Stomme vraag, denk ik.

DM: Zijt gij met Raf?

AV: Schrijf dit maar zwart op wit en in het vet: vroeger niet, nu niet en in de toekomst ook niet.

DM: (geulich)

AV: Allez, toch niet in de nabije toekomst.

DM: Wat heeft het BSG nog gedaan rond de verhoging van het inschrijvingsgeld van de interuniversitaire VAO's?

AV: Na het advies van de SoR werd er niet veel meer gedaan. Het is wel nog besproken geweest tussen enkele mensen die zetelen in de SoR.

DM: Wat is uw favoriete seizoen?

AV: De lente.

DM: Wat zijn uw favoriete hobby's buiten studentikoziteit?

AV: Ik heb niet veel tijd voor hobby's buiten studentikoziteit. Ik studeer nu vooral. En dan ja, een beetje op café zitten, een beetje lezen voor ik ga slapen. Amuseren gewoon.

DM: Naar verluidt bestaan er enkele problemen tussen het BSG en enkele facultaire kringen en rezen er enkele vragen bij uw kandidatuur voor het praeseschap.

AV: Er waren een aantal problemen rond de zaal dan vooral. De loting en de voorrangregels brengen altijd enkele problemen met zich mee. Er bestaan enkele voorstellen om het systeem te wijzigen maar we zijn er nog niet uit. De problemen rond mijn kandidatuur hadden niet zozeer te maken met mijn persoon maar wel de manier waarop het gebeurd is. Ik maakte immers nog geen deel uit van het BSG-bestuur dit academiejaar. De andere problemen hebben meer betrekking op dit jaar dan op mijn komend jaar. Het praesesconent wou gewoon duidelijk maken dat verschillende zaken moeten besproken worden zoals de erkenning van kringen, de loting.

DM: Wat zal de politiek van het BSG zijn op vlak van de erkenning van nieuwe kringen?

AV: Ik vind dat we de mensen niet moeten stimuleren om kringen op te richten. Maar we moeten het ook niet tegenhouden. Enkele over gelijksoortige kringen kan discussie ontstaan aangezien het voor de meeste kringen toch om de zaal draait.

DM: Wie zijn uw idolen? Zo mensen van wie je zegt: 'waw, wat dat die gedaan hebben'.

AV: David, diene van de Moecial.

DM: Dank u voor dit interview.

Werkloze Hormonen Zoeken Runderen Voor Vrijblijvend Contact. Afspraak in VO-lokaal

Stilstaand Verkeer ter Hoogte van Pleinlaan 2: Uitverkoop bij VO

VO: Onverklaarbaar Bewoond

Vrijst, Vrijer, Vrij... Ik Toch Meer Dan Gij

VO: Een Andere Zuil?

Als Je Brood Op de Plank Hebt, Dan Denk Je Toch Ook Aan Spelen?

Opgepast Denkende Kinderen

Hebben we nu uw aandacht?

Studiekring Vrij Onderzoek broeit, bloeit en laat bloeden al wat op de maatschappelijke agenda staat - vb. uit het afgelopen jaar zijn Student Aid, Aidsweek, Vormingsdag mbt. onderwijs... Daarbij vergeten wij Kultuur niet bent U de gelukkige eigenaars van één onzer poeziebijbels? De Studiekring ondersteunt ook initiatieven van buitenaf - de Internationale Week en de projecten rond Anti-Racisme liggen nog fris in het geheugen. Elk idee in de geest van het principe van Vrij Onderzoek is welkom.

- Zit U met zulk een idee?

- Bent u geïnteresseerd in de werking van onze kring?

- Wilt u lid worden?

- Verkiest u een actieve rol in het bestuur spelen?

Voor de leden onder u: warm u op voor de nationale verkiezingen, en spreek tot/voortegen de kandidaten voor de functies

KOM (af/klaar/...)! Laat uw stem horen en vergast ons op uw zin(nen)verruimende inzichten op de Bijzondere Algemene Vergadering van Studiekring Vrij Onderzoek. 17 Mei, om 20u, in het vergaderlokaaltje van de Medische Dienst (gebouw Y).

VO, De VRIJE(re) KEUZE!

Bericht aan de kringen: de morele en financiële verslagen van het academiejaar 1994-95 dienen binnengebracht te worden op het BSG voor 14 juli.

(vervolg van blz. 5)

De Moecial zocht Steven Vervoort op, voorzitter van de Sociale Raad

DM: Toen ik u enkele dagen geleden kwam vragen om een afspraak te maken voor het afnemen van dit interview in verband met het beleid van de SoR hekeek je me nogal sceptisch en zel dat de agenda van wat er nog moet komen aan de muur hangt. **Waarom stond u blijkbaar nogal weigerachtig tegenover dit interview?**

SV: Ik denk dat dat een volledige interpretatiefout is van uwentwege want ik geloof dat ik hier al stilaan een reputatie heb opgebouwd dat ik heel graag interviews weggeef en zeker als het over de Sociale Sector gaat.

DM: Oké, dit was dan ook maar bedoeld als inleidend vraagje.

SV: Oké, de trend is gezet.

DM & SV: Hahaha.

DM: Welke is, sinds u de post van voorzitter van de SoR bekleedt, uw persoonlijke bijdrage geweest aan het beleid in de Sociale Sector wat wenst u nog te verwezenlijken?

SV: Eén van mijn persoonlijke doelstellingen was om wat inhoudelijker te gaan werken. We hebben geprobeerd om dit te verwezenlijken onder andere via standpunten die we ingenomen hebben over numerus clausus en de verhoging van het inschrijvingsgeld van de interuniversitaire VAO's, het actualiseren van de beleidsopties van de SoR. Anderzijds hebben we toch ook al gewerkt naar, euh, Wat hebben we nog gedaan dit jaar? Gij waart er ook bij, neen?

DM: Ik was enkel de twee laatste vergaderingen aanwezig. Maar ik denk wel dat het aan jou is om ons dit te vertellen.

SV: Persoonlijk heb ik vooral de vertegenwoordiging naar de RVB toe proberen te verwezenlijken. Daar toch een aanwezigheid laten blijken van de SoR. Ik denk dat dat toch ook belangrijk is. En ik hoop toch ook nog iets te kunnen doen aan het feit dat ondanks de VUB over een uitgebreide Sociale Sector beschikt, de weg naar de VUB nogal moeilijk gevonden wordt indien we het percentage beursstudenten hеkijken (nvdr: het percentage aan beursstudenten aan de VUB ligt lager dan aan de andere universiteiten). Ook moeten nog enkele reglementen aangepast worden zoals het reglement omtrent de sporttrofee, het bewonersreglement. We hebben een optie genomen om het Complex om daar een profit-sector te hebben die de nodige inkomsten kunnen genereren die dan gebruikt kunnen worden voor sociale doeleinden.

DM: In hoeverre hebben de vertegenwoordigers in de SoR, verkozen via De Lijst hun verkiezingsprogramma verwezenlijkt?

SV: Ik denk dat wat we tot nu toe gedaan hebben tamelijk goed verenigbaar is met ons programma. Het programma was een soort van streefdoel. Men kan onmogelijk alles ineens verwezenlijken. Uit de vergaderingen van de SoR blijkt duidelijk dat verschillende punten meer ter gronde bediscussieerd worden. Ik denk dat dat ook de bedoeling was om de SoR terug wat leven in te blazen, wat meer animo te geven.

DM: In jullie programma stond dat jullie het principe huldigen van een zo kosteloos mogelijk onderwijs en dat jullie elke poging van de VLIR om het inschrijvingsgeld aan te

passen naar boven toe zouden verwerpen. **Vindt u dit conform met de recente beslissing over de verhoging van het inschrijvingsgeld van de Interuniversitaire VAO's?**

SV: Ik denk dat we alle mogelijke zaken ondernomen hebben om dat tegen te houden. Maar er zijn blijkbaar andere machten aan de VUB die daar anders over beslist hebben. De SoR heeft in eerste instantie een standpunt ingenomen tegen de verhoging van het inschrijvingsgeld, tout court. De tweede maal heeft de SoR geen advies gegeven, gezien de omstandigheden, wat niet wil zeggen dat ons vorige standpunt niet meer geldt.

DM: Kan men deze verhoging niet interpreteren als een uitnodiging om met hetzelfde schijnargument -namelijk dat van de concurrentievervalsing- eveneens het inschrijvingsgeld van primaire en secundaire cyclus te verhogen tot op het niveau van de andere universiteiten?

SV: Neen, ik denk dat dat niet mogelijk is. Uit besprekingen met de rector bleek dat ze niet de intentie had om het inschrijvingsgeld van de eerste en tweede cyclus te verhogen. Ik ben van plan om in juli besprekingen te houden omtrent het statuut van de VAO-student. Indien de Sociale Sector deze studenten aanziet als volwaardige studenten en de VAO's aanziet als volwaardige opleidingen dan verwachten wij ook van de VUB-overheid of van andere overheden dat wij voor hen op dezelfde manier worden gesubsidieerd als voor de andere studenten. Ten tweede ziet men dat er een aantal mensen zijn binnen de groep van VAO-studenten die gemakkelijker meer kunnen betalen voor hun opleiding. En voor één keer is het misschien mijn persoonlijke mening die ik er wil bij zeggen: het is misschien niet slecht om de stelling te verdedigen dat de mensen die het kunnen betalen dat te laten betalen en voor de anderen het inschrijvingsgeld niet te verhogen om alzo via de meerinkomsten er voor te zorgen dat die mensen een goede sociale begeleiding kunnen krijgen. Ik geloof persoonlijk dat dat verdedigbaar is. Wat niet belet dat we in eerste instantie moeten gaan zoeken bij de academische overheid die een enveloppe krijgt voor de VAO- en de huitenlandse studenten waarvan de Sociale Sector niets krijgt.

DM: Op jullie programma stond eveneens vermeld dat er werk gng gemaakt worden van de oprichting van een studentenparlement. Zijn er in die richting al stappen ondernomen?

SV: Daar is reeds regelmatig aan gedacht geweest. Maar het is wel moeilijk te verwezenlijken, denk ik, als je ziet hoe weinig mensen er waren bij bijvoorbeeld de Costrahesprekingen. Het is betreurenswaardig dat zo weinig mensen kunnen gemobiliseerd worden om fundamentele zaken te bespreken zoals de rol van de universiteit en het beleid aan de universiteit of de Sociale Sector. Ik hang ook regelmatig affiches uit in zowel de Cafeteria als in gebouw Y waar ik mensen uitnodig om eens een kijkje te komen nemen in de SoR maar behoudens enkele uitzonderingen heeft daar nog niemand op gereageerd.

DM: De hervorming van het verkiezingsstelsel was een van de fundamentele punten van de eenheidslijst. Hoe ver staat het daar mee?

SV: Ik geloof dat de hervorming van het kiesstelsel bij de opstelling van het programma van De Lijst reeds een omstrede punt was. Ik heb nog geen voorstellen gekregen van mensen die daar iets aan willen doen. Persoonlijk heb ik ook geen intenties om daar verandering in te brengen. Ik vind dit een goed systeem aangezien elke kiezer zes stemmen kan uitbrengen voor het verkiezen van de zes kandidaten. Dat is volgens mij toch de meest democratische manier om verkozen te worden.

DM: Dit is volgens ons toch een flagrante leugen en een verdraaiing van de feiten. U heeft zelf drie jaar geleden op de lijst Vubratie gestaan die opkwam als reactie op de lijst Studenten voor Studenten (SvS). Daarnaast kwam ook nog het MLB op. Indien toen een evenredige verdeelsleutel zou geld hebben dan zou de zetelverdeling er als volgt hebben uitgezien: SvS 3 zetels, Vubratie 2 zetels en het MLB 1 zetel. Terwijl toen 5 zetels naar SvS gingen, 1 naar Vubratie en geen naar het MLB. U vond het kiesstelsel dat toen in voege was en nog steeds in voege is alles behalve een democratisch kiessysteem.

SV: Neeneeneeneene Welk kiessysteem kan beweren dat het de meeste voordelen bezit? Het voorstel ter hervorming dat twee jaren geleden ingediend werd, werd afgekeurd.

DM: Op de vergaderingen bij de samenstelling van de lijst werd het argument gebruikt dat men slechts met één lijst opkomt juist omdat het huidige kiessysteem een evenredige verdeling van de zetels in de weg staat.

SV: Dat is uw interpretatie maar ik heb dat zo nog niet bekeken. Indien andere mensen van de lijst dit ook zo bekijken dat ze dan een voorstel indienen zodat het kan besproken worden op de Sociale Raad.

DM: De indruk die wij krijgen van jullie verkozenen is dat jullie zeer gemakkelijk de verantwoordelijkheid doorschuiven naar een collega-vertegenwoordiger. Het is altijd iemand anders die het voorstel maar moet indienen.

SV: Is dat een vraag? Is dit een debat of een interview?

DM: Ik wil het wel in een vraag formuleren. Hoe komt het dat Bart Temmerman dat daar blijkbaar wel een punt van maakt ons antwoordt dat hij daar niet alleen voor kan instaan.

SV: Dat is juist. Volgens mij is het Bart Temmerman altijd zijn mening geweest om dit punt in het programma te zetten. Maar blijkbaar zal hij ondertussen misschien ingezien hebben dat het niet nodig was. Andere systemen hebben nu eenmaal ook nadelen.

DM: Volgens ons is het meest democratisch kiessysteem nog altijd één die de verdeling van de stemmen over verschillende lijsten zo duidelijk mogelijk weergeeft in de verdeling van de zetels. Wij hebben respect voor uw mening als persoon maar u bent verkozen via een lijst met een welbepaald programma. Is het niet uw taak als voorzitter om zelfs al is het niet uw mening om de verschillende programmapunten, waaronder de kieshervorming, ter sprake te brengen en op de agenda te plaatsen.

SV: Maar ik heb dat besproken met de vertegenwoordigers in de SoR. Ze zien het zelf niet meer zitten. Er is

zelfs geen vraag meer van de mensen. Daarenboven moet men eens kijken hoe zo'n programma opgesteld wordt. Waaruit bestaat een Eenheidslijst uiteindelijk, met een hoofdletter? Je moet ook zien op welke manier zoiets tot stand is gekomen.

DM: Totaal verkeerd, denken wij. Aangezien eerst de posten opgevuld werden en er daarna pas gesproken werd over een programma.

SV: Het omgekeerde zou juist tot hetzelfde geleid hebben. Hoe kunnen nu een aantal mensen over pakweg tien punten een zelfde mening delen?

DM: Indien u opkomt met een bepaald programma dan is het toch de bedoeling dat de lijst met dewelke u opkomt er zich achter kan scharen.

SV: Indien we de verkiezingen van de SoR vereenzelvigen met de partijpolitiek dan is dit logisch. Maar het is niet de bedoeling dat De Lijst zo zou werken.

DM: Zoals u het nu formuleert blijkt dat u programma enkel een bron van legitimatie is voor de verkiezingen aangezien het programma niet nageleefd wordt en blijkbaar de belangrijkste doelstellingen enkel het halen van het quorum en de opvulling van de posten zijn.

SV: Dat is niet waar. Het is volgens mij een verkeerde interpretatie maar duidelijk blijkt uit de manier waarop wij werken in de SoR dat ik eerst probeer de beleidsopties door te voeren en dan pas een begroting door te voeren.

DM: Wat wenst u te bereiken met de nieuwe formulering van de beleidsopties?

SV: Ik hoop dat het een platform kan zijn om een beleid uit te voeren.

DM: Inderdaad, net zoals een programma een platform biedt om een beleid uit te voeren.

SV: Ja, (stille) Ja, (stille) Op welke manier dat we trachten het beleid te volgen dat we opgesteld hebben, zal moeten blijken uit de begroting van juli.

DM: Heeft u hier nog iets aan toe te voegen?

SV: Ik heb niets ingestudeerd. Ik kan u misschien wel mededelen dat ik een lint heb laten maken. Naar het

MEI '95

21/5/95
LITFIBA

JUNI '95

9/6/95
VÄRTTINÄ

9/6/95
!! in Passage 44 !!

Tanita Tikaram

org. AB

schijnt mag ik als voorzitter van de SoR geen lint dragen van het BSG. Er staat op vermeld 'Voor vrijheid en democratie'. Ik probeer hieromtrent informatie te vinden. Zou ik in de heraldisch niet kunnen vinden of de voorzitter van de SoR een lint mag dragen? Ik durf het niet vragen want ik denk dat ik problemen zou kunnen krijgen met de andere praesessen. Ik zou het misschien eens kunnen uittesten op de eindejaars-TD.

DM: Hoe zit het met u voornemen om te beginnen zingen op BSG-fuiven?

SV: Ik denk dat dat nogal negatief is afgelopen. Ik heb graag alles onder controle en de situatie op BSG-fuiven lijkt mij nogal oncontroleerbaar.

DM: Wij danken u voor dit interview.

DE & RR

SCHOOLSTR. 76
RUE DE L'ECOLE 76
1080 BRUSSELS

vk* INFO
02/41.42.907

12/5
EDDY & FREDDY'S DISCOVERY NIGHT
BLAMELESS THE WATCHMEN
THE TEA PARTY
150. FREE MC's from SLEEPER (6 SONGS)

16/5
BABES IN TOYLAND

18/5
BOO RADLEYS + SLEEPER
250. FREE MC's from SLEEPER (6 SONGS)

1/6
WHALE

2/6
THE GOATS

BSG-zaal

WK 16/5
Cantus

CPS 22/6
TD

ICHEC 23/6
TD

Le Semeur 26/6
Cantus

KEPS 28/6
Cantus

LWK 29/6
TD

MAY '95

saturday 20th
After night with
dj-sets from
Alex Paterson & Lewis
Keogh

friday 26th
Special nation X
live : DREADZONE
djs Jan Zanzi, Saskia & The
Glimmer Twins
(doors at 22h, showtime
24h)

saturday 27th
Guest dj Stacey Pullen

JUNE

saturday 3rd
Guest dj Darren Emmerson
from Underworld

saturday 10th
Guest djs 100% ISIS &
the SPACE DJS from Infonet

saturday 17th
Guest dj Mark Broom

saturday 24th
Guest dj Dave Clarke

Houdt u ook van erotiek?

Op 13 februari en 25 maart jongstleden was de VUB getuige van een eigenaardig schouwspel: twee proffen, in het zwart gehuld, zetten zich aan tafel en beginnen te drinken en vrouwen te versieren. Als ik er nu bij vertel dat de twee respectievelijk de classicus R. De Smet en de agoog W. Elias waren, dan zeggen insiders al gauw "O, niks aan de hand!" Mis: de plaats van het gebeuren was nl. het podium van aula Qa voor een toch wel redelijk gvulde zaal. En 14 februari was de *Erotische avond* van de kunstgeschiedenis, 25 maart de opendeurdag van de VUB. Het betrof de opvoering van een toneelstuk over Hadriaan Beverland, classicus, ketter, erotomaan uit de 17e eeuw. En de bedoeling was, oorspronkelijk in het kader van de wetenschapsweek, studenten en potentiële studenten te laten zien dat wetenschap ook *plezant* kan zijn. Hadrianus Beverlandus (1659-1716) ontdekte tijdens zijn studie aan de Leidse academie dat zijn liefde voor de klassieke letteren en zijn belangstelling voor alles wat erotisch was, best samen konden gaan, en hij begon met de aanleg van een verzameling van alle mogelijke erotische passages die in de Latijnse en Griekse taal op schrift waren gesteld, met als doel de erotiek vanuit alle mogelijke boeken te belichten in een boek met als titel *de prostibulis veterum*, over prostitutie in de oudheid. Dit boek werd nooit gepubliceerd, maar wel een extract eruit, *de peccato originale* (over de erfzonde). Hierin

zette hij zeer deskundig uiteen dat de beruchte zondeval in het aadrs paradijs niets anders was dan de eerste liefdesdaad onder de mensen, en dat de vrucht waarvan Adam had gebeten wel iets anders was dan een appel, een idee dat eigenlijk terugging op de grote Renaissaincemagiër Hendrik Cornelis Agrippa. Met dit onkuise en vooral ketterse gedachtengoed haalde hij zich de woede van de Staten en de Protestantse kerk op de hals, en belandde in de universiteitskerker (!!!) onder het Leidse stadhuis. Daaruit wist hij zich vrij te pleiten, maar hij verkoos wijselijk te vluchten naar Engeland, waar hij in 1716 totaal paranoïa overleed. Deze niet wereldschokkende maar wél interessante en avontuurlijke levenswandel werd door de twee spitsbroeders die zich met dit onderzoek bezighouden, met verve op scene gezet. Korte akten, een serie momentopnamen uit dit spannende en ook in praktijk erotische en met drank overgoten leven, werden afgewisseld met toelichtende commentaar. Samen met de tweelingzusjes Koninckx, die de oude Beverland in zijn paranoïsche waan kwamen achtervolgen, hebben de heren een fraai én verleidelijk stuk akteerwerk afgeleverd. Of is het eerder zo dat zij zich met sommige aspecten van Beverlands leven zo verwant voelden, dat ze niet veel meer moesten doen dan zichzelf zijn?

De Moeial

Tweewekelijks studenten-
tijdschrift van de Vrije Uni-
versiteit Brussel in samen-
werking met het Brussels
Studentengenootschap,
Studiekring Vrij Onderzoek
en Dienst Kuituur.

Pleinlaan 2, 1050 Brussel
tel. 02/629.23.38
fax 02/629.23.62

Coördinator
Ruben Ramboer

Vice-coördinator
Michel Vanhooft

Redactie
Tom, Sami, Michel,
Haroun, Domenico, Ruben
Nadia, Sjoonie, David

Medewerkers
Seppe, Saskia, Pascal,
Anna, Jurgen, Fred

Illustraties
Geert Rondou, Maarten
Wim Castermans,
archief

Verantwoordelijke uitgever
Domenico Vaccaro
Pleinlaan 2, 1050 Brussel

De Redactie is niet verant-
woordelijk voor artikelen van
het BSG en VO.

Einstein meets Magritte

Naar aanleiding van 'Einstein meets Magritte' ter gelegenheid van 25 jaar VUB - bijlage van De Moecial - 1200 pagina's - nummer 10 - oktober 1992

Wanneer wetenschap en kunst elkaar ontmoeten,... is Diederik Aerts in de buurt

Binnenkort, van 29 mei tot 3 juni, gaat aan de VUB de 'Einstein meets Magritte'-conferentie door. Deze werd georganiseerd ter ondersteuning van 25 jaar VUB, hoewel het me niet misplaatst lijkt te vermelden dat de 'bezielers' van het project er vooral een poort naar de toekomst in zien. Eén van de initiatoren van het gebeuren is Diederik Aerts. Zetelend in het 'Conference bureau', het 'Organizing Committee' en als 'Scientific and Artistic Coordinator' was hij de geschikte persoon om eens polshoogte bij te nemen. Hij is doctor in de wetenschappen en onderzoeksleider bij het NFWO verbonden aan de VUB. Hij is al sinds 1975 bezig met het onderzoek naar de fundamentele van de natuurkunde, is lid van de raad van beheer van de 'International Quantum Structures Association' en van de vzw 'Worldviews'.

We zochten hem op en trachten een interview af te nemen, dat eigenlijk meer in een monoloog ontvaard, de waarin alles wat we wilden weten voor we het wisten al gezegd was. Daarom geven we een samenvatting van hetgeen hij ons vertelde, met hier of daar een kleine (cursieve) randopmerking.

Hoe het allemaal begon ...

Het oorspronkelijke idee voor de conferentie was veel bescheidener dan het uiteindelijke resultaat. In de eerste plaats dacht ik eraan als een manier om Clea¹ nieuw leven in te blazen. Bovendien bestaat de VUB dit jaar een kwarteeuw, hetgeen toch in de bloemen mag gezet worden. Toen heb ik, geïnspireerd door de VPRO-uitzendingen rond het thema 'De mens, een schitterend ongeluk', een voorstel gedaan, met een kleine interdisciplinaire conferentie in gedachten. Stilaan is dit idee, door het enthousiasme van de medewerkers en de positieve respons van de gevraagde sprekers, uitgegroeid tot een groter concept. Door deze onverhoopte groei van het project weten we nu eigenlijk zelf niet meer wat het precies zal worden. De conferentie heeft een dusdanige dimensie aangenomen dat we in feite veel meer tijd nodig hebben om alles gedetailleerd voor te bereiden, maar tijd is nu eenmaal niet a volenté voorhanden.

Het idee om twee namen aan de conferentie te koppelen is pas naderhand gekomen. De bedoeling was een ontmoeting te symboliseren tussen enerzijds het exacte, wetenschappelijke en anderzijds het onnoembare. Voor het eerste was de keuze evident: Einstein, de vernieuwer van de wetenschap in deze eeuw. Voor het tweede hadden we oorspronkelijk Arthur Rimbaud in gedachten, op zijn heurt een enorme verkenner in zijn gebied. Rimbaud werd echter afgekeurd vanwege zijn geringe bekendheid in de angelsaksische gebieden, hetgeen een probleem is voor een internationale conferentie. Magritte was niet alleen een Belgische naam met wereldfaam, maar bood ook mooie mogelijkheden voor de publiciteit voor het gebeuren.

Hoe het allemaal ineem zit ...

De conferentie werd voornamelijk opgedeeld in workshops, satelliet-symposia, individuele lezingen en 'performances'. Deze opdeling is echter niet te strict te zien vanwege het interdisciplinaire karakter van het project. Bovendien is het uiteindelijke resultaat van de voorbereiding nog onzeker, zoals reeds hoger vermeld, en is het hele gebeuren op dit eigenste ogenblik nog in een dynamisch evolutieproces verwikkeld.

De workshops zijn eigenlijk het voornaamste overblijfsel van de inspiratie die ik bij 'De mens, een schitterend ongeluk' van de VPRO haalde. De bedoeling is wetenschappers uit verschillende sectoren over een bepaald thema te laten discussiëren. Van bij de start kwamen reeds een aantal hoofdthema's naar voren. Het eerste, de aanzet tot de conferentie, was 'Science, Society and the University'. Om de problematiek open te trekken naar iets minder sociale aangelegenheden kwamen we tot 'Worldviews and the Problem of Synthesis'. Hiermee spelen we expliciet in op hetgeen Leo Apostel bezighoudt. Ten derde is er de workshop 'World in Transition' waar eerder de economische en ecologische waarden zullen worden belicht. Tenslotte hebben we nog 'The Nature of Life and Death'. Het indelen van de sprekers in deze workshops is vanwege het grote succes, een probleem geweest. We hebben de mensen min of meer opgezocht in functie van de onderwerpen, maar we konden niet vermijden een aantal thema's toe te voegen, die werden gedistilleerd uit de ingezonden voorstellen.

Stilaan is dan het idee gegroeid enkele satellietconferenties te organiseren rond drie gebieden die een traditie hebben in de interdisciplinariteit. Het eerste gaat over 'Quantum physics and the nature of reality'², op zich een enorm breed onderwerp. Verder is er een over 'The evolution of complexity', en tenslotte een over 'Chaotic Crossings'. Er is mij gevraagd ook een symposium te organiseren dat uit de hoek van de humane wetenschappen kwam, maar dat is er door het tijdsgebrek niet meer kunnen komen.

¹ Clea (Centrum LEO Apostel) is een organisatie binnen de VUB die zich als doel stelt de interdisciplinariteit, basisthema van de conferentie, op de universiteit te bevorderen.

² Het boek 'De muze van het leven; Quantummechanica en de aard van de werkelijkheid' (Uitgeverij Pelekmans, Kok Agora) van Dirk Aerts is zonder twijfel een aanrader voor diegenen onder u die in dit symposium zijn geïnteresseerd, temeer daar Aerts het zelf coördineert, in samenwerking met J. Pykacz (Gdansk).

Wat er allemaal achter zit .....

Het komt waarschijnlijk heel vaak voor in de geschiedenis van het menselijk denken, dat de meest vruchtbare ontwikkelingen juist daar optreden, waar twee heel verschillende manieren van denken elkaar ontmoeten. Zulke denkwijzen kunnen hun oorsprong in heel verschillende delen van de menselijke cultuur hebben, in heel verschillende tijdperken of cultuurgebieden, of religieuze tradities - juist daarom mag je verwachten, dat als ze voldoende met elkaar in wisselwerking treden, er nieuwe en interessante ontwikkelingen tevoorschijn komen.³ Werner Heisenberg

De bedoeling van de conferentie, en niet te vergeten ook van CLEA, is in de eerste plaats het promoten van de interdisciplinariteit. Ergens is het te verwachten dat vooral die mensen die daar nu al op één of andere manier mee bezig zijn, geïnteresseerd zullen zijn in deze projecten. We moeten dus voornamelijk trachten een forum te bieden aan deze mensen, mensen die bereid zijn om vanuit hun discipline vruchtbare contacten te onderhouden met mensen die onderzoek doen in andere gebieden. Met een boutade zou men kunnen stellen dat CLEA een kleine universiteit binnen de VUB zou moeten vormen. Het oorspronkelijke opzet van een universiteit is immers universaliteit en dus ook interdisciplinariteit.

De idealistische opvattingen van een centrum als CLEA botsen echter met de dagelijkse praktijk van het vinden van jobs en onderzoeksgelden. Hoewel men het belang van interdisciplinariteit wel inziet, zijn de structuren voor de financiering er nog niet op voorzien. Het is zo dat elk gespecialiseerd onderzoek te kampen heeft met problemen die zich uitspreiden over verschillende disciplines, maar onderzoekers krijgen, door het financieringssysteem, niet de vrijheid die ze nodig hebben om deze 'onbekende' domeinen te verkennen. Ze worden gedwongen reeds op voorhand een exacte planning te kunnen leveren van hun experimenten. Zo komt men tot de schizofrene toestand waarin wetenschappers ter financiering van hun komend project een reeds uitgevoerd onderzoek voorleggen zodat ze sowieso weten hoe het 'zal verlopen'. Dit is tegenwoordig de enige manier om daadwerkelijk aan vrij onderzoek te doen. Daarom zal het misschien toch nodig zijn interdisciplinariteit voor te stellen als een 'nieuwe discipline' maar we mogen niet vergeten dat dit enkel om pragmatische redenen is. Het zou uiteraard beter zijn interdisciplinariteit te verwerken in de financieringsstructuren maar beide gevallen is het gevaar dat het geheel opnieuw gaat verwateren tot een instituut. Die structureringsreflex ontstaat echter uit de natuurlijke behoefte van de mens alles strict af te hakenen, hetgeen in feite loodrecht staat op de voorwaarden voor vruchtbaar onderzoek.

Dat is trouwens één van de redenen waarom het interessant is om wetenschap te confronteren met kunst. Kunst wordt niet gecontroleerd maar gesubsidieerd. In tegenstelling tot de wetenschappers, zijn de kunstenaars vrij te doen wat ze willen met hun financiële steun (hoewel daar natuurlijk ook niet alle problemen mee zijn opgelost). De wetenschappers worden eigenlijk niet gesubsidieerd, maar met elkaar in competitie gebracht.

Dit is een reëel verschil in behandeling, hoewel kunst en wetenschap voor mij in essentie dezelfde menselijke bezigheid zijn. Het enige onderscheid is dat ze in verschillende delen van de werkelijkheid zoeken en creatief zijn. Ik zou zeggen dat de wetenschapper meer zoekt in het gebied van de werkelijkheid dat minder afhankelijk is van de menselijke interactie, hij tracht 'objectief' te zijn. In die zin is hij meer een zoeker dan dat hij creatief is. De kunstenaar is dan weer op zoek naar de creatie van nieuwe dingen, bouwend op zijn ervaringen met de werkelijkheid.

Men heeft in beide gevallen een soort resonantie met de werkelijkheid. Daarmee bedoel ik dat bepaalde ideeën of visies respons vinden en zich op die manier heel snel kunnen verspreiden in de wereld. Bij de toegepaste wetenschappen vindt men de resonantie vooral terug op het materiële gebied. Denk maar aan auto's, vliegtuigen, televisie, en al die andere dingen die de oude dromen van de mens verwezenlijken en die bijgevolg resoneren. De analogie tussen kunst en wetenschap situeert zich naar mijn gevoel echter eerder op het gebied van de theoretische wetenschap.

De criteria voor de beoordeling van een onderzoek zouden dichter moeten aanleunen bij de vraag of iets al dan niet resonant is. Interdisciplinariteit is hier ongetwijfeld een belangrijk gegeven. Een project dat belang heeft voor de mensen en de wereld is per definitie uitgesmeerd over vele disciplines. Het is echter duidelijk dat criteria van deze aard subjectief zijn, en dus moeilijk te hanteren. Anderzijds wijst het belang van deze subjectieve criteria ook op het nefaste van de objectivering.

Uiteindelijk is het vooral het streven naar deze resonantie dat mij heeft gedreven in de organisatie van deze conferentie. Ik geloof trouwens dat de VUB, als het erop aankomt dingen in haar midden op te nemen en te laten resoneren, de excellentie benadert. Dat zou de VUB eigenlijk moeten aanvoelen, en ze zou er moeten op inspelen.

³ Uit 'De Tao van fysica', door Fritjof Capra bij Kosmos-Z&K Uitgevers, Utrecht/Antwerpen.

E = M.(agritte)2 Het programma

De VUB heeft voor de viering van haar vijftienvingstige verjaardag het verstand gehad niet alleen bombastische opendeurdagen en glimmende tentoonstellingen te organiseren. Zijn we in crisis of denken we dat alleen maar? Heeft de vrijzinnigheid nu al of niet de waarheid definitief in pacht en zullen we, de borst fier vooruit, de duisternis overwinnen, terwijl we dodelijk vallen van de trap voor onze voeten die we even te voren zelf hadden gemaakt? Of zullen we, nadat we ons bevrijden van de verstikkende omhelzing van de katholieke vaders van kunst en wetenschap, ons losmaken uit ook deze waan en ons keren naar onze moeder, het leven-de aarde? Op het eind van deze maand (vanaf 29 mei tot 3 juni, betere data waren voor studenten natuurlijk moeilijk denkbaar), begint het Einstein-meets Magritte-congres ter gelegenheid van des alma maters' verjaardag. Omdat de meesten onder u wellicht al wel de affiches zullen hebben gezien, (een zittende man met een bolhoed hoofd en een nogal rare buik), of zelfs al een foldertje met de financiële deelnamecondities, maar nog nergens uitleg hebben gekregen waarover het nu eigenlijk gaat, dit katren.

"Einstein-meets Magritte": twee legendes botsen op elkaar aan de grens van kunst en wetenschap. An interdisciplinary reflection on science, nature, human action and society luidt de ondertitel: een interdisciplinaire reflectie over de wetenschap, de natuur, het menselijke handelen en de maatschappij. A world in transition, de wereld in een periode van overgang, is het thema van een der werkgroepen. Het gaat idus duidelijk niet om die twee beroemde namen, maar om hetgeen ze symbolisch betekenen, en we zullen hierover in de volgende bladzijden voor de **agritte** **Barbaren** onder u wat toelichting geven. Wat doen Einstein en Magritte in Brussel, vermomt als een congres?

Einstein, dat is relativiteit. $E=mc^2$ nobelprijzen en de atombom: Wetenschap par excellence: geen woorden en zinnen, geen beelden, het symbool schijnbaar ontdaan van elke betekenis: de wereldordering op wiskundige wijze, kennis als formele structuur en instrument ter beheersing van, ja, van wat eigenlijk? Van alles: quantiteit (hoeveelheid) als maatstaf voor het bestaande: alles wordt tot meethare, telbare, deelbare eenheden herleid. De meest verheven beeldhouwerken van de geest zien zo het licht, wonderen der schouwing van de Waarheid als afleiding uit eerste principes, gevoed en getoetst aan de koele (voor?)waar-neming van het experiment: bron van het gevoel van vaste grond onder de voeten... Of toch niet? Het telbare als maatschappelijk criterium blijkt zich te onthullen als een catastrofe: de mens-machine even herleidbaar gemaakt als de rede van een breuk: het individu-atom, vermalen tussen prestatiedwang en de rekken van de overvolle en weldra onbetaalbaar instortende supermarkt, verliest elke ware individualiteit, verliest elk contact met de alleen nog virtueel herleidbare wereld. Maar wat voor kennis is dat dan, die dergelijke consumentie meebrengt? Ergens moet er iets zijn misgegaan. Wat zit er dan in woorden en symbolen dat niet in een formule is te vangen? Is quantiteit dan toch niet gelijk aan hoedanigheid, kwaliteit, en hebben die oude kunstenaars en filosofen ons dan toch iets te vertellen? Beelden als gestalten van inspiratie (lett. "levensadem") zijn dan misschien toch meer dan alleen "subjectieve" en dus irrelevante fantasmagorieën, verbleekend naast de waarheid van de wetenschap. Hoewel het beeld verbeeldt én verbergt... Wat valt er tussen de kieren van de voorstelling, waar onthuld zich vanachter het bedrog van de representatie schemerend de werkelijke wereld en heeft het nog zin te zoeken naar een synthese, de schilderijen van Magritte.

Das Kapital

Er bestaat nogal wat verarring over de toegangsprijzen voor het congres, niet alleen voor studenten, maar ook voor vorsers, assistenten en professoren. En dat is niet verwonderlijk, want het officiële prijskaartje dat aan het congres hangt - zowel voor deelname per dag als voor de hele week - is erg hoog. Voor we een overzicht geven van de precieze "condities", schetsen we even de achtergronden van de financiële situatie.

Aanvankelijk stelde de VUB een budget ter beschikking van +/- 2 miljoen Bfr. om alle organisatorische kosten te dekken. Door de grote respons op de "call for papers" (oproep tot het indienen van een voordracht) uit binnen- en buitenland, werd de voorziene omvang van congres en dus budget echter al vroeg overschreden, en stelde zich het probleem hoe het gat (ter waarde van nog eens een kleine 2 miljoen) te dichten.

De aanvankelijke oplossing bestond in het opdrijven van de inschrijvingsprijs tot het "break-even"-punt was bereikt, t.t.z. voor deelname aan het volledige programma: 13 000 Bfr. Een dagdeelname kwam op 3000 Bfr. (d.i. alleen inschrijving. Dan hebt ge nog geen logies, eten, etc.). Tot verbazing van het organisatiecomité bleven de inschrijvingen grotendeels uit. Het bleek voor de meeste mensen in het "conference bureau" en in Orga-Med, het privé-kantoor dat mee instaat voor de organisatie en informatieverstrijding, moeilijk te begrijpen dat, hoewel deze prijs voor "normale" congressen niet eens zo hoog schijnt te zijn, dit voor de doorsnee burger, student, jonge vorsers of ATP-er onbetaalbaar is. Zelfs onder proffen viel te horen dat een congres, tenslotte toch georganiseerd ter gelegenheid van 25 jaar VUB, niet dergelijke elitaire prijzen kon hanteren. Wat voor zin heeft het dan om een bijeenkomst van interessante mensen uit heel de wereld te organiseren, als het toehorend publiek enkel bestaat uit mensen met grote onderzoekskredieten of van wie de kosten enkel betaald kunnen worden door een of ander groot bedrijf? Bovendien bleek voor vele deelnemers uit het voormalige Oostblok of de Derde Wereld de reis al een probleem, om niet te spreken van nog een dikke "entrance fee" erboven op.

Gerommel vanuit de basis dus, en vooral ook vanuit het organisatiecomité dat zich vooral met de praktische kant van de zaak bezig hield. Er werden voorstellen gedaan: waarom konden studenten en werkløzen b.v. niet voor een paar honderd Bfr. of zelfs gratis deelnemen? Zo gebeurde het trouwens ook in Louvain-la-neuve, waar heel toevallig in dezelfde week als aan de VUB een internationale congres over "science et technologie" doorgaat. Die kaloten toch. Maar kon de "democratische" VUB achterblijven? De terughoudendheid op het niveau van het "conference bureau" was groot. Zij dachten voldoende volledig betalende inschrijvingen te kunnen lokken om het gat te dichten. Maar uiteindelijk werd na onderhandelingen met het rectoraat en naar verluud na interventie van rector Witte een regeling uitgewerkt die in theorie iedereen moet toelaten deel te nemen. Deze heeft niet alleen betrekking op studenten en assistenten, maar op allen die met de financiële drempel geconfronteerd worden, binnen en buiten de instelling. U vindt alle details in de kader "Prij斯卡artje" elders op deze bladzijden.

Blijft nog het probleem van de (uiteindelijk nog bescheiden) put die is gemaakt om de organisatie mogelijk te maken, en die tot nu toe in de praktijk is voorgeschoten door Orga-Med, uiteindelijk een privé-instelling die bijzonder hard werkt om van het Einstein-meets Magritte congres een succes te maken. Ons lijkt het voor de hand liggend dat de VUB, die op veel vlakken ruimschoots de publicitaire vruchten van dit evenement zal kunnen plukken zonder aan haar democratische basisprincipes te verzaken, hiervoor uiteindelijk ook een regeling vindt.

Het programma van het Einstein-meets Magritte congres is zo opgevat dat het zelf een soort van wetenschappelijk-culturele en interdisciplinaire kruisbestuiving moet in de hand werken, al kan men zich de vraag stellen of het evenwicht niet te veel doorgehield is in de richting van de "positieve" wetenschappen. Dit is wellicht mede te verklaren door het feit dat de traditionele conferentiekanaalen toch grotendeels in het wetenschappelijke wereldje geconcentreerd zijn, en men de artistieke wereld op een andere, eigen manier moet benaderen. Deze laatste opmerking geldt ook voor de ondervertegenwoordiging van de Europese regio: hoewel inspanningen zijn gedaan om mensen uit Duitsland, Frankrijk, Italië naar hier te halen, is deze aanwezigheid toch bedroevend laag, vergeleken met het Engelse taalgebied (Derde-wereld vertegenwoordigers zijn er, ondanks gedane inspanningen in de vorm van "scholarships" ook te weinig, maar dit heeft ook te maken met de beperkte financiële middelen van de congresorganisatie. Volgende keer beter?). Het "evidente" gebruik van een lingua franca (of het nu Engels is of een andere) en vooral het bijna exclusief gebruik van de door de angelsaxische wereld gedomineerde "traditionele" wetenschappelijke kanalen mag in sommige disciplines niet onmiddellijk als een probleem worden ervaren: voor complexe, dikwijls sociaal-cultureel bepaalde thema's als grondslagenonderzoek, filosofische denktradities en sociaal-culturele fenomenen aan de randen van kunst en wetenschap, zouden deze communicatiefactoren wel eens veel belangrijker kunnen zijn dan vermoed. Ook hier weer iets om bij een volgende gelegenheid in het oog te houden. Niettemin is het bijeengebrachte programma zeker een bijouke om uw duimen en vingers van af te likken. Wij geven hier een overzicht van de algemene structuur en enig commentaar bij de belangrijkste delen; een gedetailleerd programma-overzicht vindt ge op de laatste bladzijde van dit katren.

Er zijn twee hoofddassen in het programma te onderscheiden: de plenaire zittingen en de werkgroepen. De plenaire zittingen zijn voordrachten van "beroemdheden" rond problemen die allemaal min of meer aansluiten bij één of meer van de werkgroepen. De werkgroepen vormen in zekere zin de thematische kadering van het geheel. Een panel dat telkens uit een aantal grote namen bestaat zal eerst onder elkaar, daarna met het publiek, in discussie gaan over een van vijf volgende thema's:

I) Science, society and the university.

The sums of public money spent by industrialized states on scientific research and university education increased unprecedentedly in the third quarter of the twentieth century. Growing state intervention no doubt led to the expansion of higher education institutions and research centres of all types. The resulting interdependence of science and political power affected the aims of scientific research and the social environment in which this took place, and put new strains on traditional university structures. These tendencies towards regulation were confirmed when the funding began to dry up in the 1970s and 1980s. In the past decade, major shifts in the balance of global political power have further transformed the social and economic context and the political challenges that universities and science policy were to meet.

These events have drastically changed the social position of the large numbers of professional scientists working in large research institutions. The ongoing expansion of higher education, moreover, has affected the balance between universities' research activities on the one hand and their traditional educational mission on the other. The aim of 'vocationalization' has been seen to amend the traditional concept of 'research-linked cultural education', fostering instead a process of professional knowledge transfer outside the academic ethos.

The changing role structure of science and university during and after the second world war raises questions about the contents of scientific knowledge too. Can we state that it was this extended state dependence that in one way or another fostered an ever more instrumental approach, growing specialization and fragmentation of the sciences? Or was the effect of the "new" science policy merely a strengthening, however important, of the internal momentum of western science, already present from the scientific revolution of the seventeenth century on? If so, is nostalgia for a community of unbound, unprejudiced and disinterested scientists to be rejected as mythical and outdated? If anything, this requires a renewed inquiry into the role of the scientist. What power relations are at stake within the scientific community and to what extent are they linked to external interference from, for example, economic interest groups? How is the actual goal-setting of research and teaching marked by this internal and external power balance? How can the social responsibility of the scientist be evaluated in this complex area of tension?

II) The nature of life and death

It has been stated that not only the history of religions but also that of philosophy is grounded in successive attempts by questing humanity to resolve the basic questions of life and death. And not simply as a luxury occupation carried on the backs of the labouring multitude, but as a guideline for day-to-day decisions. The murder and bodily violence committed by respectable citizens against those concerned in abortions in the USA, for example, can be justified by the perpetrators only from a firm conviction that they know, beyond any form of doubt, what the answers are to these basic questions. Some of us are less confident.

Can we learn from other cultures? Can we posit some form of immortality in the form in which our works will live on after us? Can technology provide a model from which we can learn?

III) Worldviews and the problem of synthesis.

A rapidly evolving world is seen to entail ideological, social, political, cultural and scientific fragmentation. Many cultures, subcultures and cultural fragments state their views assertively, while science progresses in increasingly narrowly defined areas of inquiry, widening not only the chasm between specialists and the layman, but also preventing specialists from having an overall view of their discipline.

What are the motive forces of this process of fragmentation, what are its effects? Are they truly inhospitable to the idea of synthesis, or do they call out, more urgently than ever before, for new forms of synthesis? What conditions would have to be met by contemporary synthesis?

These and related questions will be addressed in the workshop that is being co-organised by the Worldviews group.

Dagindeling

Workshop I Science, Society and the University
 Workshop II The Nature of Life and Death
 Workshop III Worldviews and the Problem of Synthesis
 Workshop IV Science and Art
 Workshop V A World in Transition

PRELIMINARY SCIENTIFIC AND ARTISTIC PROGRAMME

Monday, May 29, 1995

07:30 - 12:00 Registrations
 12:00 - 14:00 Lunch
 14:00 - 15:00 Opening Ceremony
 Welcome by the Rector of the University, Prof. Dr. Els Witte
 'Einstein meets Magritte', a presentation
 14:00 - 15:00 Plenary session 1
 Ilya PRIGOGINE, Instituts Solvay, Belgium
 The End of Certitudes
 15:00 - 16:00 Plenary Session 2
 Barbara Herrnstein-Smith, Duke University, USA
 The Microdynamics of Incommensurability
 16:00 - 16:30 Coffee break
 16:30 - 17:30 Plenary session 3
 John ZIMAN, Prof. Em. Bristol University, UK
 Basically, it's purely academic
 17:30 - 18:30 Plenary session 4
 Rom HARRÉ
 Special Relativity as Grammar
 20:00 Workshop I Science, Society and the University
 moderator: Johan Thielemans
 PANEL * Adolf Grunbaum (University of Pittsburgh)
 * Barbara Herrnstein-Smith (Duke University)
 * John Ziman (University of Bristol),
 * Ilya Prigogine (Instituts Solvay)
 * Rom Harre (Oxford University),

Tuesday, May 30, 1995

08:30 - 9:30 Plenary session 5
 Francisco J. VARELA, Ecole Polytechnique Paris, France
 Brain and Consciousness: The Hard Problems
 09:30 - 10:30 Plenary session 6
 William H. Calvin, University of Seattle, USA
 What Creativity in Science and Art Tell Us about how the Brain Must Work
 10:30 - 11:30 Coffee break
 11:30 - 13:00 Parallel sessions A (contributed papers)
 13:00 - 14:30 Lunch
 14:30 - 17:00 Parallel sessions B (contributed papers)
 16:00 - 18:00 Doctor Honoris Causa Ceremony
 The Doctorate honoris causa will be awarded to
 Sir PETER USTINOV, ambassador for UNICEF
 Viscount ILYA PRIGOGINE, 1977 Nobel prize for chemistry
 Ms ANNA TERESA DE KEERSMAEKER, choreographer & artistic director ROSAS
 Prof. Dr. PETER PIOT, director of UN AIDS prevention programme
 20:00 BANQUET in The Hotel Metropole
 21:00 FREE EVENING PERFORMANCES AT VUB CAMPUS
 21:00 - 21:45 AULA QA
 Double Edge (USA)
 (collaboration Kora Radella and Ross Feller)
 GNARL IN VEIN
 22:00 - 23:00 VUB, Kulturkaffee
 Metropolis:
 Geert Feytons (Noise Makers Fives (Belgium)): Low frequencies
 Tim Trenson (Black Tish, Combo Infernal (Belgium)): Mid frequencies
 Bob Coecke (Black Tish, Combo Infernal (Belgium)): High frequencies.

A multi-media performance that establishes an encounter between FRITZ LANG's "future classic" METROPOLIS (1926) and a glimpse of today's underground scene of experimental music. The happening is both a tribute to a century of film history, and an invitation to experience a drug-free trip in a bath of colours, vibes and other trans-sensitive excitations, in music 2000 miles below sea level.

Wednesday, May 31, 1995

09:00 - 13:00 Satellite Symposia
 09:00 - 13:00 Parallel sessions C (contributed papers)
 Coffee bar from 10:30 to 11:30 without programme break
 13:00 - 14:30 Lunch
 14:30 - 15:30 Plenary session 7
 Adolf GRUNBAUM, University of Pittsburgh, USA
 The Hermeneutic versus the Scientific Conception of
 Psychoanalysis: An Unsuccessful Effort to Chart a
 Prototype for the Human Sciences
 15:30 - 16:30 Plenary session 8
 Robert EDWARDS, Cambridge University, UK
 Human Conception in Today's Society
 16:30 - 17:00 Coffee break
 17:00 - 18:00 Plenary session 9
 Chris LANGTON, Santa Fe Institute, US
 Technology, Nature and the Future of Life
 18:00 - 19:00 Plenary Session 10
 Zygmunt BAUMAN, Leeds University, UK
 Postmodern Adventures of Immortality
 Workshop II The Nature of Life and Death
 moderator: Johan Thielemans
 20:00
 PANEL:
 * William Calvin (University of Seattle)
 * Zygmunt Bauman (Leeds University)

(vervolg programma)

IV) Science and art.

Science and art have walked hand in hand from the dawn of consciousness onwards. They stood together by the cradle of human action, until rational confines impelled them along different paths, from which they would gaze at the other in admiration, or with some suspicion or even contempt. Yet, few scientists are ignorant of how their discoveries and creations are carried along by the same powers as those that motivate artists, and artists, in turn, are inspired by the concepts and images that science comes up with.

What would Magritte and Einstein have talked about, had they ever met over a glass of wine in a Brussels restaurant near the Grand Place? About the forms that inspired them? Would they have talked openly about the nature of this inspiration or discretely conceal their ecstasy about the symmetries that the muses had revealed to each of them? Einstein might recall how his quest for beauty had seduced him into formulating a theory of relativity that woke mankind into a world that would never be the same again. He would probably have kept silent about his struggles with quantum mechanics which had hinted at even more exotic places, so staggering as to hold him back from attempting to explain the formal abstraction that he thought bore the imprint of another kind of being. Magritte might have smiled at the turn of the conversation, listening to Einstein's exhalation, and pointing out that the ordinary is never ordinary. He would complacently have lit a pipe and conjured up an image for their meeting, reflecting and transforming it, and reflecting it once again.

On 2 June, EINSTEIN MEETS MAGRITTE will stage a workshop embracing science and art. It focuses on Anne Teresa De Keersmaeker's work, and looks at her creative endeavours against a backdrop of work by others. Anne Teresa De Keersmaeker, Thierry De Mey and Jos Van Immerseel will talk about their respective explorations and the genesis of their cooperative projects. Two sections from De Keersmaeker's film *Achterland* will be screened. The Rosas dance company will perform fragments from two recent De Keersmaeker choreographies, *Amor Constante* and *Toccata*. The percussion section from the music that Thierry De Mey composed for *Amor Constante* will be performed live by the Ictus Ensemble, directed by George Elie Octors. In the second choreography, Jos Van Immerseel - patron saint of performers - interprets Bach's *French Suite* on the piano.

V) A world in transition.

Tools which mankind developed to take its fate into its own hands more effectively are being increasingly recognised as triggering processes of global transformation that have got out of control. As this outcome appears particularly paradoxical to modern society's expectations, the grounds from which the latter is generally taken to be built have become subject to radical criticism. At the same time, it is argued that only 'more science' can investigate solutions appropriate to the nature of the new type of problems.

The green stream of contributed papers to EINSTEIN MEETS MAGRITTE has meandered through the smaller and greater valleys that separate 'rational' from 'postmodern' attitudes. The workshop concluding the academic section of the conference is intended to prevent the debate stranding on common dilemmas, caricature and miscommunication. This aim will be met with a cooperative effort from a panel of distinguished speakers who have left landmarks of various kinds along the pathways that the controversy has taken in past decades. The panel includes figureheads of scientific traditions innovative in designing powerful models to map the 'motive forces' of technological change, social processes and global transformation. These achievements have not gone unnoticed by proponents of the belief that rational assessments can help in avoiding 'excesses' in processes of change, if only the latter can be made comprehensible, predictable and eventually amenable to control by reason.

Both of the panel's philosophers may wish to put into perspective the possibilities of contemporary endeavours in this field of inquiry. In addition to these perspectives, the workshop takes up Ricardo Petrella's harsh practical experience of trying to influence policy by means of rational prospects of transitional processes, in the face of motive forces that appear to propel contemporary society towards gloomy battlefields of all-encompassing economic warfare. His background at the European Union Directorate General for Research and Development has actually led him to interpret current processes of change in terms of quasi-mythical entities, and has fueled his call for *Limits to Competition*, the Lisbon Group report which he wrote. The third perspective with which the scientific realm is confronted in this workshop derives from a sharp awareness of the nature of human struggle with a rapidly changing environment, personified by the author of the cult novel *Zen and the Art of Motorcycle Maintenance*.

Daarnaast en in samenshang ermee zijn er vijf parallele sessies en twee satelliet-symposia waarin meer dan driehonderd ingediende werkstukken zullen worden gepresenteerd (het volledige programmaboek zal binnenkort beschikbaar zijn). In het programmaboek zijn ze thematisch georganiseerd volgens "kleurstromen":

- Red stream: science and art
- Orange stream: society and university; social and cultural studies of the sciences
- Yellow stream: worldviews and the problems of synthesis
- Green stream: life and death, global change, and the world in transition
- Blue stream: meta-debates
- Indigo stream: first satellite symposium: quantum mechanics

Based on studies of the properties of matter, the spectra of atoms and the motion of charged particles, quantum mechanics provided an extraordinary new framework for portraying physical reality. It is now recognized that quantum mechanics is basic not only to physics but to chemistry, biology and many of the other sciences. Beyond this, quantum mechanics has led to the creation of new industries, such as semiconductors and optical communication, and has opened new paths of technology through the creation of exotic materials and devices like the laser and the transistor, which have contributed to the omnipresent computer. Contemporary technology strives for a fine mastery of complex phenomena. As it tries to assume a precise control of the use of energy, of the memorization and transmission of information, of the creation of new materials and of biological and medical practice, a need for more and more miniaturization and rapidity is unavoidable. A systematic recourse to quantum processes is a consequence of

(vervolg dagindeling)

- * Francisco Varela (CNRS Paris)
- * Bas Van Fraassen (Princeton University)
- * Chris Langton (Santa Fe Institute)

Satellite symposium 2: Coordinators: D. Aerts (Brussels) and J. Pykacz (Gdansk)

Quantum physics and the nature of reality

Satellite symposium 3: Coordinator: F. Heylighen (Brussels)

The evolution of complexity: Evolutionary and cybernetic foundations for transdisciplinary integration

Thursday, June 1, 1995

- 09:00 - 13:00 Satellite Symposia
 09:00 - 13:00 Parallel sessions D (contributed papers)
 'Coffee bar' from 10:30 till 11:30 without programme break
 13:00 - 14:30 Lunch
 14:30 - 15:30 Plenary session 11
 Bas VAN FRAASSEN, Princeton University, USA
 The Scientific Image and the Manifest Image
 15:30 - 16:30 Plenary session 12
 Linda SCHELE, Austin Texas University, USA
 Cosmos in Ancient Maya Symbolism
 16:30 - 17:00 Coffee break
 17:00 - 18:00 Plenary session 13
 Robert PIRSIG, United Kingdom
 Subjects, Objects, Data and Values
 18:00 - 19:00 Plenary session 14
 Julian JAYNES, Princeton University, USA
 Consciousness and the Voices of the Mind
 20:30 Workshop III Worldviews and the Problem of Synthesis
 moderator: Jean-Pierre Rondas

PANEL:

- * Constantin Piron (University of Geneva)
- * Bas Van Fraassen (Princeton University)
- * Linda Schele (University of Austin, Texas)
- * William Calvin (University of Seattle)
- * Robert Pirsig
- * Julian Jaynes (Princeton University)
- * Leo Apostel (Gent)
- * Jan Vanderveken (Leuven)

Friday, June 2, 1995

- 09:00 - 13:00 Satellite Symposia
 09:00 - 13:00 Parallel sessions E (contributed papers)
 Coffee bar from 10:30 till 11:30 without programme break
 13:00 - 14:30 Lunch
 14:30 - 15:30 Plenary session 15
 W. BRIAN ARTHUR, Santa Fe Institute, USA
 Human Reasoning and the End of Certainty in Economics
 15:30 - 16:30 Plenary session 16
 Constantin PIRON, Switzerland
 Quanta and Relativity: Two Failed Revolutions
 16:30 - 17:00 Coffee break
 09:00 - 13:00 Satellite Symposia
 09:00 - 13:00 Parallel sessions E (contributed papers)
 Coffee bar from 10:30 till 11:30 without programme break
 13:00 - 14:30 Lunch
 14:30 - 15:30 Plenary session 15
 W. BRIAN ARTHUR, Santa Fe Institute, USA
 Human Reasoning and the End of Certainty in Economics
 15:30 - 16:30 Plenary session 16
 Constantin PIRON, Switzerland
 Quanta and Relativity: Two Failed Revolutions
 16:30 - 17:00 Coffee break
 17:00 - 18:00 Plenary Session 17
 Heinz VON FOERSTER, California, USA
 This is not Albert Einstein
 20:30 - 22:30 VUB, AULA
 Workshop IV SCIENCE and ART

Saturday 3 June 1995

- 10:00 - 12:30 Workshop V A World in Transition
 VUB, AULA
 moderator: Jean-Pierre Rondas
 PANEL:
 * Heinz Von Foerster (Pescadero)
 * Ricardo Petrella, (European Commission, DG XII)
 * Robert Pirsig
 * Brian Arthur (Santa Fe Institute)
 12:30 - 14:30 Lunch
 14:30 - 17:00 Open Tribune
 17:00 - 17:30 Closing Ceremony
 18:00 Closing Event at VUB Kulturkaffee
 Contributed papers will be organized as five parallel streams, each of which will explore several topics. The RED stream groups contributions on SCIENCE AND ART
 The ORANGE stream considers THE UNIVERSITY AND SOCIETY, as well as SOCIAL AND CULTURAL STUDIES OF THE SCIENCES
 The YELLOW stream explores WORLDVIEWS
 The GREEN stream will incorporate several sessions on ECOLOGY and the NATURE OF LIFE AND DEATH
 The BLUE stream deals with META discussions
 Three satellite symposia will be organized during the main conference
 Satellite symposium 1: Coordinator: K. Madden (Washington)
 Chaotic Crossings: nonlinear dynamics in human biology and behaviour

(vervolg programma)

this systematic recourse to quantum processes is a consequence of this evolution, and therefore systems described by quantum mechanics are looked upon with an active attitude, while quantum mechanics, and the way these describe physical systems, are subjected to critical scrutiny. This development stimulates the theoretical study of quantum systems from the point of view of general systems theory. It calls for the introduction of clear, well understood, physical concepts in the quantum domain. This symposium is organized by the International Quantum Structures Association (IQSA), a society for the advancement and dissemination of theories about structures based on quantum mechanics in their physical, mathematical, philosophical, applied and inter-disciplinary aspects. The aim of the symposium is to explore how the study of quantum structures can contribute to the development of an integrated worldview and scientific praxis.

Satellite symposium 3: Coordinator: F. Heylighen (Brussels)

Violet stream: second satellite symposium: general systems theory and cybernetics

This symposium discusses the ways in which theories of evolution and self-organization, on the one hand, and systems theory and cybernetics, on the other hand, can contribute to the development of an integrated worldview. The basic theme is that evolution leads to the spontaneous emergence of systems of higher complexity or "intelligence": from elementary particles, via atoms, molecules, living cells, multicellular organisms, plants, and animals to human beings, culture and society. This development can be understood with the help of concepts such as selection, variety, hierarchy, autonomy, control, cognition, and metasystem transition. Such a perspective makes it possible to unify knowledge from currently separated disciplines: physics, chemistry, biology, psychology, sociology, etc. The resulting framework should provide us with an answer to the basic questions: "Who are we? Where do we come from? Where are we going to?" This symposium also constitutes the 5th official meeting of the Principia Cybernetica Project, an organization aiming at the computer-supported collaborative development of an evolutionary-systemic philosophy.

Ten slotte zijn er de "rainbowcolors" die de gebeurtenissen in chronologische volgorde aan elkaar moeten binden.

Op dinsdag vindt bovendien de ceremonie van de uitreiking van de *doctores honoris causa* plaats. De gelukkigen zijn: Peter Ustinov (acteur, unicef ambassadeur), Ilya Prigogine (Nobelprijs scheikunde 1977), Anna Theresa de Keersmaecker (danseres en choreografe) en Peter Piot (directeur van het AIDS-preventieprogramma van de VN). Een aardige keuze, maar waarom Francisco J. Varela, beroemd bioloog, wiens collega en medewerker Humberto Maturana in 1987 aan de VUB een ere-doctoraat kreeg, er niet bij is, begrijpt niemand. 's Avonds is er een feestelijk maar duur banket. Niet getreurd: voor degenen die zich dit niet kunnen veroorloven is er een avondspektakel voorzien, de *free evening performance at VUB campus*, door Double Edge (USA), collaboration Kora Radella and Ross Feller: *Gnarl in Vein*. Verder nog *Metropolis*, een multimedia-performance.

This piece investigates the notions of constraint and 'rootlessness', signified in the decor with upside down tree stumps full of twisted roots. Like human veins, they seem to sprout in every direction. The piece will also draw upon various texts as metaphors for sound and movement. Double Edge is the name for the interdisciplinary collaboration between choreographer and dancer KORA RADELLA and composer and saxophonist ROSS FELLER. Since the early 1980s, both have worked professionally in their respective fields, as highly disciplined creators and performers who are also able to tap into the unstable resources of improvisational anarchy and spontaneity. They began their collaboration in 1993. Their work is intricately composed and organically complex: it engages the audience through elaborately constructed fictions which bare resemblance to realities as well as to 'unrealities'.

A multi-media performance that establishes an encounter between FRITZ LANG's "future classic" METROPOLIS (1926) and a glimpse of today's underground scene of experimental music. The happening is both a tribute to a century of film history, and an invitation to experience a drug-free trip in a bath of colours, vibes and other trans-sensative excitations, in music 2000 miles below sea level.

De hoger vermelde kleuren zijn evenwel veel meer dan enkel een oriëntatie-instrument in het programmaboek. Met elke kleur stemt een dag overeen waarop allerlei artistieke activiteiten plaatsvinden die dezelfde "kleur" hebben. Zelfs de kleur van het eten in het restaurant, wordt ons verzekerd, zou naventant zijn (benieuwd wat dat zal worden). We hebben dus Rode maandag, Oranje dinsdag, Groene donderdag, Blauwe vrijdag, afsluiting op zaterdag in indigo, met een fuif in 't KK die violet zal eindigen.

Einmag Prijskaartje

Hier de juiste en definitieve financiële condities voor deelname aan het *Einstein meets Magritte*-congres.

- VUB studenten (ook Vesalius) komen gratis. Zij dienen zich wel in te schrijven, en een kort motivatiebriefje + copie van hun studentenkaart bij te voegen.
 - Assistenten, vorsers en administratief en technisch personeel: 4000 Bfr. voor de ganse week, 1000 Bfr. per dag.

- Docenten, profen en directeurs: 9000 Bfr. 2000 Bfr. per dag
 Mensen van binnen of buiten de instelling die tot geen van deze categorieën behoren, of voor wie om één of andere reden ook deze prijzen te hoog zijn, sturen zo snel mogelijk een kort briefje met gemotiveerd verzoek om een scholarship aan het hieronder vermelde adres. Studenten van andere instellingen voegen een copie bij van hun studentenkaart, werklozen van dopkaart etc. *Iedereen kan in principe een scholarship aanvragen, ook docenten.* Mensen die b.v. een deel van de *entrance fee* willen betalen vermelden het bedrag, zij vragen een scholarship ter waarde van het verschil (b.v. 9000-3000 = scholarship van 6000). Deze regeling geldt ook voor mensen van buiten de campus! Zij dienen wel een korte 'letter of recommendation' aan hun aanvraag toe te voegen. Omdat de tijd kort is wordt aangeraden zoveel mogelijk per e-mail te werken: de bewijsstukken kunnen bijkomend met de fax of per post worden verstuurd.
 Ten slotte zij nog vermeld dat er in de Fnac en bij Orga-Med "event-tickets" te verkrijgen zijn, ter waarde van 350 Bfr. voor een dagevent en 550 Bfr. voor een avondevent (de grote workshops). Deze eventtickets zullen ook tijdens het congres op de VUB verkrijgbaar zijn.

Conference Office Orga-Med, t.a.v. Ria Maes, Essensestraat 77, B-1740 Ternat, Belgium. Tel: 02/582 08 52, fax: 02/582 55 15, e-mail: einmag@vub.ac.be